

Când va ajunge gazul românesc la Chișinău?

2

După trei ani, cererea de valută a depășit oferta

3

Poate fi agricultura un domeniu profitabil?

4

Producătorii agricoli din Moldova vor fi ajutați să-și promoveze producția pe piețele europene

Primele 19 companii moldovenești din domeniul producerii și prelucrării fructelor și mierii participă la un seminar la Chișinău în cadrul Programului Export Coaching (ECP). Acesta prevede desfășurarea unor instruirii ce au drept scop fortificarea capacităților companiilor în vederea accesării piețelor europene.

Potrivit agenției INFOTAG, despre aceasta anunță asociația "Moldova Fruct", care implementează programul în parteneriat cu Agenția olandeză CBI și Proiectul "Reforma Climatului Investițional în RM" al Corporației Financiare Internaționale (IFC).

Potrivit specialistului IFC, Felicia Pricop, Programul Export Coaching reprezintă un program de asistență individualizată pentru companiile agricole, care, în decurs de doi ani, va ajuta fermierii să ajungă pe noi piețe în UE.

"Am ales cele mai bune și dedicate companii, iar experții noștri vor face tot posibilul pentru a le ajuta să concureze pe piețele europene în viitorul cel mai apropiat", a spus ea.

Prima rundă de instruire se va desfășura în cadrul unui

atelier sub genericul "Moldova - Plan de marketing pentru export: fructe proaspete, prelucrate și produse apicole". Experții olandezi vor prezenta metodologia de elaborare a unui plan de marketing la export, vor asista participanții la determinarea oportunităților

și avantajelor competitive care stau la baza strategiilor de export viabile.

Specialistul în marketing "Moldova Fruct", Adrian Cojocaru, a menționat că acest atelier este prima fază a unui proces de instruire mai amplu, al cărui scop este elaborarea planu-

rilor individuale de marketing la export pentru fiecare dintre cele 19 companii. A doua etapă va include pași concreți efectuați cu suportul și ghidarea CBI, inclusiv vizite de studiu și participare la expoziții internaționale specializate.

INFOTAG

Curs valutar
27.02.2019

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	17.1288
EUR	1	19.3273
UAH	1	0.6305
RON	1	4.0683
RUB	1	0.2588

Spre atenția cititorilor!

Ziarul „Capital Market” poate fi procurat în următoarele ghișee raionale ale „MOLD-PRESA”

Bălți: №132; 133; 156
Comrat: №169
Cahul: №170
Orhei: №150
Hâncești: №161
Soroca: №223

În afară de aceasta, oricare număr al ziarului sau copia acestuia pot fi procurate la sediul redacției „Capital Market” pe adresa: mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 115.

CAPITAL Market

ÎN ATENȚIA SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI!

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:
ziarulcm@gmail.com
tel.: 022 22-12-87;
fax: 022 22-05-03

În atenția companiilor – entități de interes public!

Operatorul mecanismului oficial de stocare a informațiilor, întreprinderea de stat ziarul Capital Market, informează că mecanismul propriu-zis de acumulare a datelor este funcțional la adresa: <http://emitent-msi.market.md>.

Detalii la tel.:
022 221287, 022 229445

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul Capital Market

în toate oficiile "Poșta Moldovei" din țară

sau la distribuitorii noștri:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

Agencia "Ediții Periodice" (022) 233740

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Când va ajunge gazul românesc la Chișinău?

La începutul săptămânii trecute a demarat construcția gazoductului Ungheni-Chișinău. Este cel mai mare proiect de interconectare energetică dintre Republica Moldova și România.

„Astăzi facem un al doilea pas către securitatea energetică. În așa mod se produce simbolic unirea”, a declarat prim-ministrul Pavel Filip.

Șeful Executivului a menționat că proiectul este unul de interes național și de importanță strategică. Prin conducta Iași-Ungheni s-a livrat câte aproape 1 milion de metri cubi de gaze pe an. Aceasta înseamnă că Ungheniul și alte câteva localități din apropiere au avut în ultimii ani gaz românesc. După implementarea fazei a doua și investiției de 93 milioane de euro, gazoductul Ungheni-Chișinău de 120 de km va putea asigura țara noastră cu tot volumul necesar de gaze naturale.

„Astăzi facem, de fapt, un al doilea pas către securitatea și independența energetică. După mulți ani în care prețul la gaz a fost folosit pe post de sperietoare de către cei care îl livrau în Moldova, ne apropiem de ziua în care asta nu se va mai întâmpla. Țara noastră va putea lua decizii în beneficiul cetățenilor, fără a risca pericole. Și asta pentru că avem a doua sursă de alternativă”, a spus premierul.

Etapa a doua a proiectului de interconexiune Ungheni-Chișinău ar putea fi finalizată până la finele anului 2019, a menționat Vitalie Iurcu, secretar de stat la Ministerul Economiei și Infrastructurii.

Și în iunie 2018, când a demarat procedura de reorganizare a Vestmoldtransgaz din întreprindere de stat în societate cu răspundere limitată, ba și mai târziu, s-a anunțat că până la 31 decembrie 2019 conducta de gaze va ajunge de la Ungheni la Chișinău.

La sfârșitul lunii octombrie anul trecut, Transgaz și Banca Europeană de Investiții au semnat, la Luxemburg, contractul de finanțare pentru proiectul de interconectare Ungheni-Chișinău, în valoare de 38 milioane euro. Realizarea proiectului constă în construirea unei conducte de transport gaze naturale Ungheni-Chișinău; trei stații de predare a gazelor naturale (două în Chișinău și una în Ungheni, localitatea Semenii); dotarea centrului de dispecerizare și dirijare de la Ghidighici.

Purtătorul de cuvânt al Ministerului Economiei de la București, Alexandru Macoveiciuc, anunța în septembrie că Eurotransgaz, a cărui asociat unic este Transgaz și care și-a asumat „angajamentul construcției gazoductului Ungheni-Chișinău în

termen de până la doi ani” a publicat, la 28 septembrie 2018, anunțul de participare pentru construcția gazoductului Ungheni-Chișinău. Termenul de finalizare a lucrărilor pentru gazoductul propriu-zis este 2019.

Însă de mai multe luni, întreprinderea Vestmoldtransgaz, cumpărată de compania românească Transgaz, încearcă să selecteze companiile ce ar urma să construiască segmente din conducta Ungheni-Chișinău, proiect ce ar duce la interconectarea reală a sistemului gazier moldovenesc cu cel din România.

Când, totuși, va ajunge conducta de gaze de la Ungheni la Chișinău? Planurile de care vorbesc oficialii arată bine. La fel, ca în cazul construcției conductei Iași-Ungheni. Construcția conductei de interconectare a rețelelor de gaze din România și Republica Moldova a fost anunțată în anul 2010. Lucrările însă nu au început nici peste doi ani. Motive au fost diverse: de la problemele legate de cumpărarea terenurilor, la cele generate de schimbarea partenerilor. După o ședință a guvernului României și cel al Republicii Moldova s-a anunțat că gazoductul va fi gata în anul 2012. În fine, a fost inaugurat la 27 august 2014, exact la un an de la demararea construcției.

Potrivit condițiilor Programului Investițional, Transgaz are 23 de luni la dispoziție pentru a construi gazoductul Ungheni – Chișinău. Astfel, gazoductul va putea fi dat în exploatare doar în vara anului 2020.

Contractul Republicii Moldova cu Federația Rusă privind livrarea de gaze expiră la 1 ianuarie 2020. Aceasta este îngrijorarea nu doar a Republicii Moldova, dar și a partenerilor europeni, a țărilor din UE care beneficiază de acest combustibil. Stoparea tranzitului pe teritoriul ucrainean, inclusiv din cauza relațiilor neclare dintre Rusia și Ucraina, pune sub semnul întrebării ceea ce s-ar putea întâmpla în Republica Moldova după 1 ianuarie 2020. O altă îngrijorare a experților este că Federația Rusă construiește Turkish Stream, care va ocoli Ucraina și Moldova și va putea dicta propriile condiții de livrare a gazelor.

Darea în exploatare și demararea exportului de gaze către consumatorii din Moldova până în anul 2020 riscă să fie în întârziere, sunt de părere experții Centrului Analitic Independent „Expert-Grup”. Potrivit acestora, o serie de îngrijorări încă planează asupra proiectului de interconectare pe gaze România–Republica Moldova. Printre acestea se numără capacitatea Transgazului de a finaliza lucrările pe teritoriul românesc și dificultățile de contracta-

re a lucrărilor de construcție a celor șapte loturi de licitații în care a fost împărțit proiectul Ungheni-Chișinău în Moldova.

„Construcția conductei Ungheni-Chișinău a întâmpinat mai multe dificultăți inclusiv legate de transferarea responsabilității pentru interconectare către România, prin privatizarea Vestmoldtransgaz de către operatorul român Transgaz. Întârzierile legate de îndeplinirea condițiilor de privatizare, inclusiv obținerea autorizațiilor necesare și reglementarea modului de expropriere a terenurilor afectate, au lungit procesul de rezolvare a procedurilor tehnice și legale până în a doua jumătate a anului 2018. Întârzieri generează și lipsa ofertelor în ceea ce privește lucrările de construcție prevăzute în cele 7 loturi de licitații, în care a fost împărțit proiectul. Lipsa unei surse alternative de procurare a gazelor reprezintă alt punct slab al autorităților de la Chișinău în negocierile unui nou contract cu Gazprom, care expiră în decembrie 2019”, conchide Sergiu Tofilat, expert în domeniul energetic în cadrul comunității Watchdog.md.

Implicarea operatorului român în alte proiecte de interconectare, precum Bulgaria-România-Ungaria, ridică întrebarea dacă acesta va reuși să gestioneze mai multe proiecte în paralel, având în vedere solicitarea de forță de muncă, achiziționarea materialelor și coordonarea propriu-zisă a lucrărilor de construcție, apreciază experții. O altă problemă ține de rentabilitatea economică a acesteia și exploatarea optimă a conductei. „Realitatea e că proiectul în sine nu este rentabil economic decât dacă este utilizată capacitatea maximă a interconectorului, la un nivel de tarif adecvat. Având în vedere sezonabilitatea consumului de gaze, Moldova ar avea nevoie de capacități de înmagazinare, capacități care în acest moment îi lipsesc”, este de părere Denis Cenușă, director de program în cadrul Expert-Grup.

„Furnizorii români nu ar reuși să se adapteze într-o piață în care Gazprom furnizează gaze către regiunea transnistreană, prin intermediul Moldovagaz, fără ca gazul consumat să fie achitat de ani de zile. Aceasta constituie o altă sursă de risc pentru exportatorii români de gaze, care ar evita intrarea pe o piață unde există asemenea practici de concurență neloială”, declară Ana Otilia Nuțu, expert în energie în cadrul Expert Forum.

Accelerarea interconectării pe gaze România – Moldova este o necesitate urgentă pentru a scăpa de constrângerile monopolului rusesc, concluzionează experții.

Vlad BERCU

Expert: Fermele de criptovalută din Transnistria duc la creșterea datoriei “Moldovagaz” față de “Gazprom”

Fermele de criptovalută din Transnistria duc la creșterea datoriei “Moldovagaz” față de “Gazprom”-ul rusesc, precum și contribuie la finanțarea regimului separatist de la Tiraspol. De această opinie este expertul în energetică, Sergiu Tofilat.

Potrivit agenției INFOTAG, vineri, în cadrul unei conferințe, el a spus că fermele de criptovalută, folosite pentru prelucrarea operațiunilor cu criptovalute, consumă un volum foarte mare de energie electrică de la CERS Moldovenească.

Expertul a menționat că, pentru necesitățile de zi cu zi, centrala, care folosește gazul pentru a produce energie electrică, funcționează la capacitate mai mică, dar poate produce cu mult mai multă energie electrică, dacă va fi antrenată toată capacitatea disponibilă.

“Gazul care ajunge în Transnistria pleacă la operatorul lor local, “Tiraspoltransgaz”, care îl vinde apoi consumatorilor locali la un tarif mult mai mic, iar banii de la consumatori nu ajung la “Moldovagaz”, ci în bugetul Transnistriei”, a amintit el.

Tofilat a explicat că producția de criptovalută în regiunea transnistreană duce la majorarea volumului de achiziție a energiei electrice și a consumului de gaze și, ca urmare, va crește finanțarea bugetului regiunii separatiste.

INFOTAG

Mai puțin de 10 mii de persoane și-au depus până la moment declarațiile de avere și interese personale pentru anul 2018

Mai puțin de 10 mii de persoane și-au depus până la moment declarațiile de avere și interese personale pentru anul 2018, ceea ce constituie circa 15% din numărul total al subiecților declarării.

Autoritatea Națională de Integritate (ANI) recomandă subiecților declarării să-și depună în timpul apropiat declarațiile, chiar dacă până la expirarea termenului-limită a rămas mai mult de o lună.

În plus, subiecții sunt îndemnați să conștientizeze importanța declarării corecte, complete și neîntârziate a averilor și intereselor personale. Deși procesul de depunere a unei declarații este unul relativ simplu, persoana trebuie să se asigure că are semnătura electronică valabilă și că dispune de toate documentele care certifică proveniența veniturilor ce urmează a fi declarate. Experiența anilor trecuți arată că majoritatea subiecților declarării amână momentul depunerii declarației pentru ultimele zile înainte de 31 martie, fapt care poate supraîncărca sistemul „E-Integritate” și, respectiv, poate crea probleme suplimentare declaranților.

Precizăm că nedepunerea declarației de avere și interese personale în termenul și în modul stabilit de lege, inclusiv după notificarea inspectorului de integritate, precum și refuzul subiectului declarării de a depune declarația constituie temeiuri pentru încetarea mandatului sau a raporturilor de muncă. Totodată, depunerea tardivă a declarației de avere se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale, iar nedepunerea acesteia – cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale.

Amintim că Autoritatea Națională de Integritate desfășoară în această perioadă campania de informare și conștientizare „Integritatea nu doare. Declarați averea la timp!”, scopul căreia este de a eficientiza procesul de depunere a declarației și de a preveni încălcările legislației speciale a ANI.

În 2018, Moldova a majorat exporturile de alcool și produse din tutun cu aproximativ 9%, până la 218,9 milioane de dolari

Potrivit Biroului Național de Statistică, în special, în ianuarie-decembrie 2018, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, livrările în străinătate a produselor din grupul de produse “băuturi și tutun” au crescut cu 8,8%, până la 218,9 mil. USD.

În același timp, exportul de băuturi alcoolice și nealcoolice în anul 2018, comparativ cu anul precedent, a crescut în termeni monetari cu 7,4% – la 196,1 milioane dolari SUA, în timp ce exporturile de tutun și produse din tutun au crescut cu 22,5% – până la 22,8 milioane USD.

Exporturile de băuturi și tutun în anul 2018 s-au clasat pe locul cinci ca volum în structura generală a exporturilor moldovenești, cu o cotă de 8,09% din totalul ofertei de produse autohtone față de 8,3% cu un an mai devreme. În același timp, ponderea exporturilor de băuturi în total exporturi a scăzut de la 7,53% la 7,24%, în timp ce tutunul și produsele din tutun au crescut de la 0,77% la 0,84%.

În 2018, Moldova a ocupat locul II în ceea ce privește aprovizionarea cu mere a Rusiei, cu o pondere de 20,5% din total

Acest lucru a fost menționat de presa rusească, potrivit căreia, în general, Federația Rusă a cumpărat anul trecut 844 mii tone de mere pentru 517,4 milioane de dolari, în timp ce Serbia a devenit principala țară care a furnizat mere proaspete Rusiei în 2018 (20,7%), urmată de Moldova (20,5%) și China (16,5%).

În plus, Rusia a importat mere proaspete din Iran (7,3%), Turcia (7,2%), Azerbaidjan (6,7%), Chile (5%), 4%), Argentina (3%), Brazilia (2%), Noua Zeelandă (2,8%), Macedonia (1,2%) și alte țări.

InfoMarket

După trei ani, cererea de valută a depășit oferta

Businessul, în goana după valută

În luna ianuarie 2019, gradul de acoperire a cererii nete de valută din partea agenților economici prin oferta netă de valută de la persoanele fizice a constituit 61,2%, comparativ cu 73,4% în luna decembrie 2018. În raport cu luna precedentă, oferta netă de valută de la persoanele fizice a scăzut cu 20,7 milioane USD (-13,3%), iar cererea netă de valută din partea agenților economici a crescut cu 8,4 milioane USD (+3,9%), potrivit datelor Băncii Naționale a Moldovei.

Urmare a cererii sporite de valută, BNM a intervenit cu vânzări de valută în sumă de 92,7 milioane USD pe piața interbancară locală.

În luna ianuarie 2019, leul moldovenesc s-a apreciat ușor, în valori medii, cu 0,5% în raport cu dolarul SUA, până la 17,1468 USD/MDL, comparativ cu 17,2264 USD/MDL în luna decembrie 2018. Potrivit valorilor de la finele lunii, moneda națională s-a apreciat mai puțin – cu 0,2%. În structura ofertei nete de valută de la persoanele fizice, ponderea majoritară i-a revenit în continuare monedei unice europene (69,4%).

Economistul IDIS Viitorul, Veaceslav Ioniță, susține că cererea de valută a depășit oferta cu 74 milioane USD. Timp de trei ani oferta anuală de valută a depășit cererea, chiar dacă în anumite luni cererea a fost mai mare. Totodată, surplusul de valută în acești 3 ani a ajuns, în luna octombrie, la 742 milioane USD.

În timp ce oferta de valută a rămas relativ stabilă la nivel de circa 2 miliarde USD anual, cererea a crescut de la 1,67 la 2,145 miliarde USD. În ultimele 3 luni, cererea de valută a fost cu 151 milioane USD mai mare decât oferta, dintre care 86 milioane doar în luna ianuarie.

REZERVELE VALUTARE ALE BNM, CU 175 MILIOANE USD MAI MICI FAȚĂ DE ULTIMUL RECORD

După ce s-a accentuat cererea de valută și BNM a fost nevoită să intervină pe piață, rezervele valutare s-au redus la începutul anului curent cu 130 milioane USD, iar de la maxima istorică din octombrie 2018, rezervele valutare ale BNM s-au redus cu 175 milioane USD.

“De obicei, rezervele se reduc în ajun de alegeri când crește brusc cererea de valută, iar oferta rămâne relativ constantă. Această creștere de valută se explică prin câțiva factori, principalii fiind: 1) creșterea consumului populației alimentat și de credite de consum și 2) înclinarea agenților economici spre valută înainte de alegeri. Însă intervenția BNM din ianuarie-februarie este una excesivă. Dacă analizăm atent evoluția cursului valutar, atunci observăm că leul moldovenesc s-a apreciat față de coșul valutar EURO/USD până în august 2018, apoi a urmat o ușoară depreciere până în luna decembrie. Deprecierea în patru luni a constituit în total 4,4% sau mai puțin de 0,25% pe săptămână. Ritmul de depreciere este unul în limitele confortului psihologic al cetățenilor”, constată Ioniță.

Intervențiile puternice ale BNM din acest an au schimbat trendul general și leul moldovenesc înregistrează deja a 7-a săptămână o apreciere substanțială față de coșul valutar EURO/USD. În această perioadă leul s-a apreciat cu 1,3% față de coșul valutar EURO/USD.

Anume din aceste considerente BNM trebuie să aibă o politică mai relaxată față de cursul valutar, să intervină mai prudent pe piața valutară și să asigure o stabilitate a cursului valutar, cu ușoare tendințe de depreciere, fapt care ar salva din rezervele valutare ale BNM.

CONSUMUL, ALIMENTAT DE CREȘTEREA CREDITĂRII

După o perioadă îndelungată din 2014 când băncile și-au restricționat volumul de creditare, în prezent, după stabilizarea ratei dobânzilor și ieftinirea relativă a împrumuturilor, băncile și-au dezghețat portofoliile de credite. Însă împrumuturile sunt acordate cu precădere persoanelor fizice și mai puțin businessului, care are nevoie de finanțare pentru a-și dezvolta producția și crește afacerile.

Ultimele date ale Băncii Naționale privind creditarea arată că în luna ianuarie 2019, creditele noi acordate au constituit 2,1 miliarde lei, în creștere cu 24,7% față de luna ianuarie 2018. Ponderele creditelor acordate în monedă națională a reprezentat 68,8%, a celor în valută – 31,2%. Volumul creditelor acordate în monedă națională a constituit 1,4 miliarde de lei (-27,8% față de luna precedentă și +38,8% față de ianuarie 2018).

Totodată, volumul creditelor acordate în valută recalculează în lei a constituit 662,55 milioane lei (-18,7% față de luna precedentă și +1,9% față de luna ianuarie 2018). Cele mai atractive credite rămân cele de consum care sunt acordate pe termene de la 2 până la 5 ani (54,6% din totalul creditelor acordate), unde creditele acordate persoanelor juridice au deținut ponderea de 40,7% din totalul creditelor acordate. Astfel, 58% din totalul creditelor acordate în monedă națională – 612,2 milioane de lei, au fost destinate consumului.

Rata medie la creditele acordate în monedă națională s-a micșorat cu 0,27 puncte procentuale (p.p.) comparativ cu luna precedentă. Persoanelor fizice le-au fost acordate credite cu o rată medie de 7,74%, iar persoanelor juridice – cu o rată de 8,77%.

Rata medie la creditele acordate în valută s-a micșorat cu 0,18 p.p. comparativ cu luna decembrie 2018. Persoanelor fizice le-au fost acordate credite cu o rată medie de 5,55%, iar persoanelor juridice – cu o rată de 4,34%.

Comparativ cu perioada similară a anului precedent, ratele menționate s-au diminuat (în monedă națională cu -1,46 p.p., în valută cu -0,56 p.p.). Creditele în monedă națională cu termene de la 2 până la 5 ani, fiind cele mai atractive în luna de raportare, au fost acordate cu o rată medie de 8,34% (persoanelor juridice – cu 8,77% și persoanelor fizice – cu 7,55%).

De menționat că cea mai mare rată medie la creditele acordate în monedă națională a fost înregistrată la creditele cu termenul de rambursare de până la 1 lună (10,92%), unde persoanelor fizice li s-au acordat credite cu rata de 12,11%, iar persoanelor juridice – de 10,50%.

Potrivit lui Ioniță, până în februarie 2018, volumul total de credite din sistemul bancar a cunoscut o scădere constantă exclusiv în baza reducerii de credite oferite agenților economici. Volumul total de credite s-a redus cu 14,8 miliarde lei, de la 47,2 miliarde lei la mijlocul anului 2014 până la 32,1 miliarde lei la începutul lui 2018. Această cădere se datorează exclusiv reducerii volumului de credite oferit agenților economici. Pe toată această perioadă, creditarea persoanelor fizice nu a avut de suferit. Însă acum asistăm la o înviore a procesului de credite, care a crescut în 2018 cu 3,4 miliarde lei, dintre care mai mult de jumătate din această creștere revine unei singure bănci MAIB, care și-a majorat portofoliul de credite cu 1,8 miliarde lei.

Totuși, în 2018, surplusul de lichidități în sistemul bancar a atins cote maxime din toată istoria Republicii Moldova atât în valori absolute, cât și în valori relative. Astfel, surplusul de lichidități a ajuns la 28,2 miliarde lei, ceea ce reprezintă 45% din totalul depozitelor. Acumulările masive de bani și capacitățile reduse de oferire a creditelor a creat această anomalie și a forțat BNM să sterilizeze o cotă record de 42,5% din totalul depozitelor atrase în lei și a cheltuit pentru aceasta circa 600 milioane lei.

“Înviorarea procesului de creditare din 2018 marchează finalizarea crizei bancare care a durat cinci ani. În 2019 anticipăm o îmbunătățire a raportului de credite raportat la PIB și a raportului credite/depozite. Acest fapt va permite BNM să relaxeze politica monetară și să reducă rezervele obligatorii care pentru ultima jumătate de an sunt la un nivel record de la independență – 42,5%”, a precizat Ioniță.

Victor URSU

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

În atenția emitenților și deținătorilor de valori mobiliare admise spre tranzacționare în cadrul sistemului multilateral de tranzacționare (MTF)

Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF), călăuzindu-se de dispozițiile Legii nr. 234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare (art. 46 alin. (8²)), demarează, începând cu 01.03.2019, procedura de verificare a datelor aferente acțiunilor deținătorilor de valori mobiliare admise spre tranzacționare în cadrul MTF.

În context, consemnăm că verificarea în cauză va cuprinde: balanța valorilor mobiliare plasate, aflate în circulație și de tezaur, prin contrapunerea datelor din registrele societăților de registru cu datele deținute de CNPF, custozii și emitenții de valori mobiliare.

În același timp, sensibilizăm atenția deținătorilor de valori mobiliare admise spre tranzacționare în cadrul MTF privind necesitatea verificării corectitudinii datelor aferente acțiunilor deținute înscrise în registrul acționarilor.

Lista societăților pe acțiuni admise în cadrul MTF și societăților de registru poate fi găsită accesând pagina web oficială a CNPF – www.cnpf.md – în compartimentul „Anunțuri”.

Notă: Verificarea va avea loc până la transmiterea registrelor deținătorilor de valori mobiliare admise spre tranzacționare în cadrul MTF către Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, conform Programului de transmitere stabilit de CNPF.

Contacte: 022 859 450.

În ianuarie 2019, veniturile bugetului de stat s-au majorat cu 10%

În ianuarie curent, veniturile bugetului de stat al Republicii Moldova a însumat 2 miliarde 531,2 milioane lei, adică cu 10% (229,1 milioane lei) mai mult decât în aceeași perioadă a anului 2018.

Potrivit Ministerului Finanțelor, între timp, cheltuielile bugetului de stat pentru prima lună a anului au fost de 2 milioane 883,9 mil lei, în creștere cu 26,9% (610,5 mil lei), comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent.

Ca urmare, în ianuarie 2019, deficitul bugetului de stat s-a ridicat la 352,7 milioane lei. Potrivit Ministerului Finanțelor, cele mai multe venituri la bugetul de stat au fost aduse de Serviciul Fiscal de Stat: veniturile administrate de acesta, în ianuarie 2019 au însumat 1 miliard 301,9 milioane lei, în creștere cu 133,6 milioane lei (+11,4%), comparativ cu aceeași perioadă a anului 2018.

În același timp, în structura veniturilor bugetului de stat în prima lună a acestui an, veniturile asigurate de Serviciul Vamal au însumat 1 miliard 235 milioane lei, în scădere cu 61,2 milioane lei (-4,7%) față de aceeași perioadă a anului precedent. Veniturile din proiecte finanțate din surse externe în ianuarie 2019 s-au ridicat la 48,9 milioane lei față de 3,4 milioane lei anul precedent, în creștere cu 45,5 milioane lei (aproape 14,4 ori). Alte venituri au însumat 117,4 mil. lei, depășind cifrele din aceeași perioadă a anului trecut cu 33,3 mil. lei (+39,6%).

Potrivit Ministerului Finanțelor, din veniturile totale ale bugetului, veniturile din impozite și taxe, în ianuarie 2019, s-au ridicat la 2 miliarde 334,9 milioane lei, adică cu 6,7% mai mult (146 milioane lei) față de aceeași perioadă a anului 2018. Veniturile din impozit pe venit au însumat 387,9 mil. lei și au crescut cu 10,3 la sută (+36,2 mil lei).

Încasările din TVA (inclusiv rambursarea TVA) s-au ridicat la 1 miliard 423,6 milioane lei, majorându-se cu 125,6 milioane lei (+9,7%). Veniturile din accize (inclusiv returnarea accizelor) s-au cifrat la 287,5 milioane lei, cu 10% mai puțin (31,8 milioane lei) față de aceeași perioadă din 2018. Ministerul Finanțelor a returnat TVA și accizele în ianuarie 2019 în sumă de 172 milioane lei, ceea ce reprezintă cu 77,9 milioane lei (31,2%) mai puțin decât în anul precedent.

InfoMarket

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:
Moldpres: 67770. Poșta Moldovei: PM21700
EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.

Nr. de înregistrare:
1003600114204, 27 octombrie 2003

FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:
Președinte: Nina DOSCA,
Elena VASILACHE, Mihai DORUC,
Ramona NICULCEA, Alexandru CHIRTOCA.

REDACTOR-ȘEF:
Ghenadie TUDOREANU
Tel.: /373 22/ 229-445

REDACTOR:
Lilia ALCAZĂ

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale: ziarulcm@gmail.com
TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
FAX: /373 22/ 22-05-03
ADRESA REDACȚIEI:
Str. Vasile Alecsandri, 115
(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI00022249111050MDL
BC "Victoriabank", SA., fil.11, Chișinău,
BIC VICBMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției «Moldpres» și «InfoMarket»
Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate.
Orice articol publicat în «Capital Market» reflectă punctul de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia "Edit Tipar Grup" SRL

Poate fi agricultura un domeniu profitabil?

Deși anul 2018 a fost un an bun din punct de vedere a recoltei, producătorii agricoli se confruntă cu lipsa mijloacelor financiare pentru începerea lucrărilor agricole de primăvară. Mulți dintre fermieri au rămas cu subvențiile neachitate, iar alții au ajuns în prag de faliment din cauza prețurilor mici la fructe și legume. Aceste păreri, dar și altele au fost exprimate în cadrul adunării generale a Federației Naționale a Fermierilor din Moldova, care a avut loc acum o săptămână la Chișinău.

Producătorii agricoli s-au plâns că nu sunt apreciați, deși oferă produse de calitate, întâmpinând dificultăți la contractarea împrumuturilor bancare, iar deseori cheltuielile pe care le fac pentru obținerea recoltei depășesc cu mult veniturile obținute. De asemenea, fermierii au spus că le este dificil să activeze pe piața locală, iar, de cele mai multe ori, din munca pe care o depun au de câștigat doar intermediarii.

Potrivit directorului executiv al Federației Naționale a Fermierilor, Vasile Mârzenco, criza din domeniul financiar-bancar, provocată de jaful băncilor comerciale și sărăcirea populației, a dus la micșorarea consumului pe piața internă, ceea ce se răsfârge asupra beneficiului fermierilor.

„Anul trecut am organizat instruirii și consultări cu privire la accesul la subvenționare și mulți fermieri au depus cereri pentru a obține subvenții de la stat. I-am ajutat la elaborarea planurilor de afaceri. Constatăm cu satisfacție că în Federație vin membri tineri. Doar anul trecut în jur de 600 de fermieri au aderat la Federație. Am avut recolte bune. Doar că rezultatele financiare n-au fost atât de bune, fiindcă, în primul rând, a scăzut potențialul de consum al produselor agroalimentare pe piața internă”, a menționat Vasile Mârzenco.

La rândul său, președintele Federației Naționale a Fermierilor, Valeriu Cosarciuc, a subliniat că sunt necesare unele modificări la Regulamentul de acordare a subvențiilor. „Am optat permanent pentru îmbunătățirea condițiilor de subvenționare. În acest sens, Federația a transmis Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului propunerile sale de îmbunătățire a Regulamentului cu privire la subvenționare și a Legii cu privire la principiile generale de subvenționare în R. Moldova. Printre cele mai importante propuneri înaintate se numără: adoptarea Legii cu privire la creditul agricol, crearea Fondului de garantare a creditelor agricole cu un capital minim de 400 milioane de lei și majorarea Fondului de subvenționare până la 2 miliarde de lei”, a spus Cosarciuc.

„Fermierii merită acești bani ca să-și dezvolte afacerile. Am propus ca cel puțin 50% din Fondul de sub-

venționare să fie direcționate pentru finanțarea proiectelor în avans. De asemenea, am solicitat să fie introdusă schema de plăți directe la hectar, așa cum este în țările europene. Una dintre propuneri prevede acordarea primei de instalare în sumă de 20 mii de euro, destinată tinerilor fermieri care vor deschide ferme în localitățile rurale”, a mai precizat Valeriu Cosarciuc.

Potrivit lui, pentru anul 2019, Federația și-a propus patru obiective majore pentru dezvoltarea sectorului agricol:

1. extinderea capacităților Federației de a acorda suport fermierilor;
2. transferul de cunoștințe și informații în domeniul dezvoltării afacerilor;
3. îmbunătățirea nivelului de reprezentare și lobby;
4. dezvoltarea capacităților antreprenoriale ale fermierilor tineri și femeilor și implicarea acestora în activități socio-economice.

La rândul lor, fermierii consideră că agricultura poate fi un domeniu profitabil, pentru ei și pentru familia lor, asigurându-le un viitor stabil, dacă statul ar crea politici eficiente în domeniu.

Într-un interviu oferit pentru radiochișinău.md, fermierul Efim Tomoiianu s-a arătat nemulțumit de faptul că circa 60 procente din roada pe care o cultivă anual se pierde pe câmp. „Undeva 40 de procente dacă vindem, dar nu vindem nici 40%. Restul se duce înapoi, în pământ. Iaca la noi la Cantemir este o fabrică. Deunăzi mi-au arătat că de trei ani au pălăgele marinate și nu au unde le vinde. Apoi de ce să mai creștem altele?”, a opinat fermierul.

Un alt fermier, Anatolie Odainic, producător de cereale și produse lactate din Căușeni, a afirmat pentru portalul agrobiznes.md că, pentru a se dezvolta, producătorii au nevoie de stabilitate a prețurilor pe piață, altfel, din munca fermierilor au de câștigat doar intermediarii.

„Produc grâu, porumb și dețin o turmă de oi. Cu părere de rău, probleme sunt foarte multe și devin tot mai acute. Cred că și statul ar trebui să intervină, deoarece prețurile pe piață variază de la un an la altul. Chiar dacă a fost pentru unele culturi surplus de recoltă în anul trecut, prețurile au scăzut la toate.

Mă gândeam să plantez o livadă de nuci, pentru a-mi întoarce feciorii de peste hotare acasă. Dar de la prețul de circa 100 lei/kilogram în anul 2017 și precedentii, în anul acesta prețul de comercializare deja este de 30-40 de lei. Argumentul este că miezul este de calitate proastă, dar nu în toate livezile a fost așa și până și miezul de calitate a avut prețul maxim de 45-50 de lei. În acest an, am vândut cu un preț mic și grâu și porumbul. La fel e și cu brânza de oi, care este comercializată cu prețuri mari de către intermediari, iar de la producători este cumpărată cu prețuri care practic nu acoperă cheltuielile. Piața trebuie dirijată, altfel, nu vom mai avea produse autohtone”, a mai spus fermierul.

Pe de altă parte, reprezentanții ai Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului afirmă că statul se străduie să susțină micii fermieri, antrenându-i în strategiile de lungă durată, iar una din prioritățile de moment ar fi crearea unor întreprinderi pentru procesarea producției agricole și lărgirea pieței externe de desfacere.

Prezent la adunarea generală a Federației Naționale a Fermierilor din Moldova, secretarul general de stat la Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Regionale, Iurie Ușurelu, a menționat că „în strategia și în planul de activitate a ministerului este inclusă dezvoltarea segmentului de procesare a producției agricole. Or, anul 2018 a arătat capacitatea redusă a Republicii Moldova la compartimentul procesare. Din 38 de fabrici de conserve, care erau notificate în 1989, au rămas șase, dintre care doar două sunt active”.

Oficialul a menționat că, având în vedere problemele din ultimii ani, fermierii ar trebui să se axeze pe producerea culturilor cu valoare adăugată, inclusiv cultivarea produselor eco.

Potrivit lui Iurie Ușurelu, capacitatea de consum în țară este destul de redusă. Sunt multe probleme cu care se confruntă agricultorii la exportul mărfurilor, iar fermierii mici sunt supuși riscului de insuficiență financiară.

„Nu vorbim de lipsa resurselor, dar de faptul că costul produselor este mare, respectiv, rentabilitatea este scăzută. Capacitatea pieței interne nu este suficientă pentru a asimila toate produsele. Pentru a aplica agricultura intensivă, trebuie să dezvoltăm capacitatea intelectuală, să stimulăm asocierea și implementarea practicilor agricole noi”, a mai spus Iurie Ușurelu.

Potrivit membrilor Federației Fermierilor, promovarea asocierii și a formelor moderne de cooperare a grupurilor de producători, ar contribui la dezvoltarea micilor agricultori din Republica Moldova.

Lilia ALCAZĂ

CFM anunță licitație pentru repararea a 233 km de căi ferate

Întreprinderea de stat “Calea Ferată din Moldova” (CFM) a lansat o licitație pentru selectarea companiei care va desfășura lucrările de reabilitare a infrastructurii feroviare.

Potrivit agenției INFOTAG cu referire la surse din cadrul întreprinderii, este vorba despre proiectarea și reabilitarea liniei feroviare Bender-Basarabeasca-Etulia-Giurgiulești, pe o distanță de aproximativ 233 de kilometri, precum și renovarea stației Giurgiulești.

“Scopul contractului constă în reînnoirea și modernizarea liniilor de cale, control comandă și semnalizare, telecomunicații, treceri de nivel și echipamente de alimentare cu energie. Implementarea acestui proiect va permite majorarea vitezei de circulație a trenurilor până la 100 km/h și, respectiv, creșterea fluxului de transport marfar”, spun organizatorii.

Companiile interesate sunt invitate să se înregistreze pe pagina <https://ecept.ebrd.com> – platforma oficială a Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) pentru achiziții electronice. Alte modalități de depunere a ofertelor nu se acceptă.

Licitarea anunțată se va desfășura în două etape. Prima presupune prezentarea ofertelor tehnice, iar apoi ofertanții potriviți vor fi invitați să-și prezinte ofertele financiare în etapa a doua a licitației.

Planul de renovare a infrastructurii face parte din amplul și ambițiosul proiect de restructurare și reorganizare a sectorului feroviar din Republica Moldova, finanțat de BERD, Banca Europeană de Investiții și Facilitatea de Investiții pentru Vecinătate a Uniunii Europene.

Recent, CFM a semnat contractul pentru procurarea a 12 locomotive noi, care urmează să ajungă la magistrala moldovenească la începutul anului viitor.

În curând, CFM intenționează să lanseze o altă licitație pentru selectarea companiei care va realiza implementarea sistemului informațional de management al energiei.

Volumul transferurilor bănești în Moldova s-a redus cu 8,7%

În ianuarie, volumul transferurilor bănești nete din străinătate în Moldova prin intermediul băncilor în favoarea persoanelor fizice a constituit 94,34 mil. USD, fiind cu peste 8,3 mil. USD (8,7%) mai mult decât în anul trecut.

Potrivit agenției INFOTAG cu referire la datele Băncii Naționale a Moldovei, 70,8 mil. USD (-8,4 mil. USD) au fost transferate prin intermediul sistemelor de transferuri bănești. Ponderea monedei unice în structura valutară a crescut într-un an de la 44,7% la 52,5%, în timp ce ponderea transferurilor în dolari americani și ruble rusești a scăzut de la 49,8% la 43,4% și, respectiv, de la 5,5% la 4,1%.

Conform provenienței geografice, 42,8% (+6,2 p.p.) din transferuri au fost expediate din țările Uniunii Europene, iar 21% (-7,3 p.p.) – din țările CSI.

În distribuția pe state a provenienței transferurilor în favoarea persoanelor fizice, pe primul loc s-a situat în premieră Israelul cu o pondere de 22,8% (19,6 mil. USD), plasând pe locul doi Rusia – 17,17 mil. USD (20%). În continuare urmează transferurile din Italia – 11,59 mil. USD (13,5%), SUA – 7,13 mil. USD (8,3%), Germania – 5,55 mil. USD (6,5%), Marea Britanie – 4,62 mil. USD (5,4%).

BNM menționează că transferurile de mijloace bănești din străinătate efectuate în favoarea persoanelor fizice prin intermediul băncilor nu constau doar din remiterile cetățenilor Republicii Moldova care lucrează peste hotare, ci includ și astfel de transferuri unilaterale precum pensii, indemnizații, moșteniri, cadouri, donații și altele.

În anul 2018, volumul transferurilor bănești nete din străinătate în Moldova prin intermediul băncilor în favoarea persoanelor fizice a depășit 1,266 mlrd. USD, fiind cu 5,6% mai mult decât în anul precedent.

Maximul istoric al transferurilor bănești a fost înregistrat în anul 2008, când cetățenii RM au transferat în țară 1,66 mlrd. USD.

În ianuarie, oferta de valută a acoperit cererea de valută doar cu 61,2%

În luna ianuarie, gradul de acoperire a cererii nete de valută din partea agenților economici prin oferta netă de valută de la persoanele fizice a constituit 61,2%, comparativ cu 73,4% în luna decembrie 2018.

Surse din cadrul Băncii Naționale a Moldovei (BNM) au relatat pentru INFOTAG că, în raport cu luna precedentă, oferta netă de valută de la persoanele fizice a scăzut cu 20,7 mil. USD (13,3%), până la 135,5 mil. USD, iar cererea netă de valută din partea agenților economici s-a majorat cu 8,4 mil. USD (3,9%), până la 221,3 mil. USD.

În aceste condiții, BNM a intervenit prin vânzări nete de valută în sumă de 92,7 mil. USD (+71,5 mil. USD) pe piața interbancară locală.

În luna ianuarie, leul moldovenesc s-a apreciat ușor, în valori medii, cu 0,5% în raport cu dolarul SUA, până la 17,1468 USD/MDL comparativ cu 17,2264 USD/MDL în luna decembrie 2018. Potrivit valorilor de la finele lunii, moneda națională s-a apreciat mai puțin – cu 0,2%.

În structura ofertei nete de valută de la persoanele fizice, ponderea majoritară i-a revenit în continuare monedei unice europene – 69,4% (-6,6 p.p.), urmată de rubla rusească – 12,8% (+4,9 p.p.) și dolarul SUA – 4,7% (-5,2 p.p.).

BNM prognozează o inflație mai mare în a doua jumătate a anului 2019

După mai puțin de jumătate de an de când au fost majorate tarifele la apă și canalizare, BNM susține că în a doua jumătate a anului 2019 urmează să se majoreze tarifele la gaz și lumină, urmate și de celelalte servicii. Acest lucru ar putea duce la creșterea în lanț a prețurilor.

Prognoza pe termen mediu a inflației are la bază unele ajustări importante de tarife la anumite servicii în a doua parte a anului 2019, ca urmare a prețurilor mai mari pentru resursele energetice, dar și a unor devieri financiare în anumite sectoare ale economiei autohtone. Având în vedere că tarifele la unele servicii reglementate produc un impact social considerabil asupra populației, momentul ajustării acestora poate fi fundamentat nu doar de factori economici, dar și de urmărirea unor obiective sociale. Prin urmare, momentul și magnitudinea ajustărilor de tarife nu pot fi estimate cu un grad suficient de încredere.

În raportul asupra inflației, BNM susține că un efect asupra inflației este și modificarea Metodologiei de stabilire a prețurilor-plafon la carburanți. În lunile iunie și iulie 2018, prețurile-plafon pentru carburanți stabilite de ANRE au fost suspendate de câteva ori. Ulterior, Parlamentul Republicii Moldova a aprobat unele modificări și completări ale Legii privind piața produselor petroliere, care stipulau că ANRE urma să stabilească prețurile-plafon o dată la trei luni și nu la fiecare două săptămâni, cum era inițial. Totuși, la finele anului precedent au fost introduse unele amendamente la lege, iar noua metodologie urmează a fi aprobată de ANRE în luna martie. Ca rezultat, ANRE nu va mai aproba prețurile maxime de vânzare cu amănuntul pentru produsele petroliere, iar stabilirea prețurilor carburanților la stațiile de alimentare va reveni în competența operatorilor, ținând cont de propriile costuri și de aplicarea ratei de rentabilitate de cel mult 10%. Având în vedere perioada îndelungată în care prețurile-plafon au fost fixate, dar și volatilitatea prețurilor la produsele petroliere în perioada respectivă, impactul generat de adoptarea noii metodologii asupra prețurilor interne la carburanți în anul curent este marcat de incertitudine.

PREȚURILE LA PRODUSELE ALIMENTARE, DEPENDENTE DE CONDIȚIILE CLIMATERICE

Incetitudinile cu privire la recolta din anul 2019 și, respectiv, prețurile la produsele alimentare pe piața internă vor depinde, în cea mai mare măsură, de condițiile agrometeorologice din anul curent. Deși condițiile agrometeorologice din toamna anului precedent și de la începutul anului curent nu au conturat până în prezent previziuni nefavorabile, pentru recolta din anul curent, evoluțiile în cadrul sectorului și, prin urmare, traiectoria prețurilor la produsele alimentare din anul 2019 pe piața internă continuă să fie marcată de incertitudine. Conform experienței din ultimii ani, prețurile la fructele și legumele autohtone sunt în

mare măsură afectate de condițiile meteorologice adverse cum ar fi înghețuri, secetă, precipitații abundente, de costurile asociate recoltării, transportării, depozitării, dar și vânzării acestora în punctele de comercializare din țară. În cazul apariției unor temperaturi mai scăzute sau a unor precipitații mai pronunțate, acest fapt ar rezulta în creșterea peste prognoze a prețurilor la produsele alimentare în următoarele luni.

LEUL AR PUTEA SLĂBI ÎN 2019 PE FUNDALUL MONEDEI UNICE MAI PUTERINICE

Informațiile BNM relevă că majoritatea prognozelor indică o apreciere substanțială a monedei unice europene în anul 2019, ca urmare a reluării creșterii ratelor dobânzilor de către BCE. De asemenea, șocurile din economia SUA sunt mai periculoase decât evoluția stabilă a economiei zonei euro, ceea ce favorizează paritatea euro față de dolarul SUA. Totuși, există riscul ca pe fondul unei evoluții mai precare a economiei zonei euro, BCE să amâne majorarea ratelor dobânzilor, ceea ce va afecta moneda unica europeană. De asemenea, deznodământul Brexit și derularea negocierilor pe marginea tensiunilor comerciale dintre SUA și China condiționează evoluția monedei unice europene. Pe parcursul trimestrului IV 2018, cursul oficial nominal al monedei naționale s-a depreciat cu 1,7% în raport cu dolarul SUA, iar față de euro a evoluat în direcție opusă, apreciindu-se cu 1,2%, comparativ cu nivelul înregistrat la finele trimestrului anterior. În valori medii, cursul leului moldovenesc s-a depreciat față de principalele monede de referință: cu 2,5% în raport cu dolarul SUA și cu 0,7% față de euro, comparativ cu rata medie din trimestrul III 2018.

Totodată, banca centrală estimează că excesul de lichidități din bănci ar putea genera scumpiri în condițiile în care băncile acumulează bani de la populație fără să îi investească în economie. Emisiunea monetară din anul 2018, ca rezultat al intervențiilor de procurare netă a BNM pe piața valutară în volum de 235,4 milioane dolari SUA (aproximativ 3,9 miliarde lei) a contribuit la majorarea lichidității excesive în sistemul bancar până la cca 7,3 miliarde lei. Acest surplus poate crea

pe termen scurt un impact pozitiv asupra cererii agregate, cursului valutar de schimb și poate genera presiuni inflaționiste.

Comparativ cu estimările precedente, prognoza actuală a inflației este nesemnificativ inferioară pe întregul orizont de prognoză, cu excepția ultimului trimestru al anului 2019 și a primului trimestru al anului 2020, pe parcursul cărora este similară și, respectiv, superioară. Inflația de bază a fost revizuită în sens descendent până la începutul anului 2020 și ascendent spre finele orizontului de prognoză. Ritmul de creștere a prețurilor produselor alimentare a fost revizuit în sens ascendent pe întregul orizont de prognoză, cu excepția trimestrului I 2019. Prognoza actuală a prețurilor reglementate este nesemnificativ superioară în prima jumătate a anului curent și inferioară pentru restul orizontului de prognoză. Prognoza ritmului de creștere a prețurilor la combustibili a fost revizuită în sens descendent până în trimestrul III 2019 și ascendent spre finele orizontului de prognoză.

SCUMPIRI MAI MARI ÎN 2019, DAR MAI MICI ANUL VIITOR

Potrivit informațiilor BNM, rata anuală a inflației va crește până la finele anului curent, după care traiectoria acesteia se va inversa și inflația va coborî spre finele orizontului de prognoză. În primul trimestru al orizontului de prognoză, aceasta se va afla sub intervalul de variație al țintei, însă la finele anului 2019 și începutul anului 2020 va urca peste interval. În trimestrul II 2020, rata anuală a inflației va reveni în interval. Inflația de bază va accelera până la finele anului curent, însă se va diminua spre sfârșitul orizontului de prognoză. Ritmul anual de creștere a prețurilor produselor alimentare va spori până la finele anului curent, după care se va diminua pe parcursul anului viitor. Ritmul anual de creștere a prețurilor reglementate va înregistra o majorare, cu excepția trimestrului IV 2020. Ritmul anual de creștere a prețurilor la combustibili va avea o traiectorie descendentă până la finele anului 2019, după care va spori neesențial la începutul anului 2020 și va menține o traiectorie relativ constantă spre finele orizontului de prognoză.

Victor URSU

Societatea pe acțiuni moldo-rusă Moldovagaz va avea un nou președinte al Consiliului de Supraveghere

Acest lucru se datorează faptului că Valeri Golubev, care a deținut acest post, a fost demis din funcția de vicepreședinte al Gazprom, iar concernul rus va trebui să numească un alt reprezentant al Gazprom la postul de președinte al Consiliului de Supraveghere al Moldovagaz.

Valeri Golubev a deținut funcția de vicepreședinte al consiliului de administrație al Gazprom din 2006. Trebuie remarcat faptul că funcția de președinte al consiliului este încă vacantă la Moldovagaz. Acest post a fost eliberat după ce Vasile Botnari, care l-a deținut, a fost numit de către Parlament la 3 mai 2018 în funcția de director al Serviciului de Informații și Securitate.

Amintim că, potrivit acordului, autoritățile moldovenești propun candidatura președintelui consiliului de administrație al Moldovagaz, iar reprezentanții Gazpromului – candidatura președintelui consiliului de supraveghere al Moldovagaz. Deoarece 5 din 9 membri ai Consiliului de conducere al Moldovagaz sunt reprezentanți ai Gazprom, decizia finală privind candidatura președintelui consiliului de administrație al Moldovagaz SA depinde de poziția holdingului rusesc de gaze.

Cei mai mari acționari ai Moldovagaz sunt Gazprom (50% din acțiuni), guvernul moldovean (35,33%) și administrația transnistreană (13,44%), transferându-și acțiunile în administrația holdingului de gaze.

MOLDAC a reținut recunoașterea acreditărilor naționale la nivel european

La Chișinău au fost prezentate rezultatele evaluării efectuate de către echipa Organizației Europene de Acreditare (EA) privind activitățile Centrului Național de Acreditare MOLDAC.

În perioada 14-22 februarie, MOLDAC a aprobat evaluarea conformității pentru a păstra statutul partidului care a semnat acordul privind recunoașterea bilaterală cu EA. Grupul de experți a constatat din reprezentanți ai organismelor naționale de acreditare din țările UE. Ca rezultat al evaluării, echipa EA nu a constatat neconcordanțe în procesul de acreditare MOLDAC și a remarcat că MOLDAC a implementat un sistem riguros și eficient de management al riscului.

Astfel, în baza evaluărilor inițiale efectuate în februarie 2017, MOLDAC a continuat să dezvolte și să îmbunătățească sistemele și procedurile sale interne și, prin urmare, și-a confirmat recunoașterea pentru următoarele scheme de acreditare: testarea și etalonarea – conform ISO/IEC 17025, teste medicale – conform ISO 15189, verificări – în conformitate cu ISO/IEC 17020, certificare de produs – conform ISO/IEC 17065, certificare sistem de management – conform ISO/IEC 17021-1.

„Continuarea recunoașterii acreditărilor naționale la nivel european va asigura libera circulație a produselor moldovenești prin confirmarea rapoartelor de testare și a certificatelor emise de organele de evaluare a conformității din Moldova (organisme de certificare, laboratoare de testare/etalonare, organisme de control) din toate țările UE care au semnat prezentul acord”, a remarcat secretarul de stat al Ministerului Economiei și Infrastructurii, Iuliana Dragalin.

Organizația Europeană de Acreditare (EA) este o asociație a organismelor naționale de acreditare din statele-membre ale UE, Asociația Europeană a Liberului Schimb (EFTA) și țările candidat în aceste organizații. În plus, EA include țările potențial candidate, precum și țările din cadrul politicii europene de vecinătate.

În 2018, comparativ cu anul 2017, importurile mărfurilor din UE în Republica Moldova au crescut cu 19,4%, până la 2 miliarde 851,7 milioane dolari

Potrivit Biroului Național de Statistică, ponderea țărilor UE în totalul importurilor moldovenești a crescut de la 49,45% la 49,47%. Cele mai mari volume de importuri către Moldova din UE în 2018 au fost înregistrate din România, Germania, Italia, Polonia și Franța.

În același timp, în perioada ianuarie-decembrie 2018, în comparație cu aceeași perioadă din 2017, livrările către Republica Moldova a produselor din România au crescut cu 20,7% – până la 838,2 milioane dolari, din Germania – au crescut cu 23,9% – până la 484,1 milioane de dolari, din Italia – au crescut cu 17,6% – la 389,5 milioane dolari, din Polonia – au crescut cu 22,3% – la 202,7 milioane dolari, din Franța au crescut cu 17,5% – la 132,3 milioane dolari.

Importurile din Ungaria au fost de 110,7 milioane dolari (+11,1%), din Austria – 103,6 milioane dolari (+29,1%), Cehia – 86,9 milioane dolari (+27,5%), Spania – 75,9 milioane USD (+24,9%), Bulgaria – 64,5 milioane USD (-12,9%), Olanda – 60,7 milioane USD (27%), Marea Britanie – 59,9 milioane dolari, Belgia – 45,7 milioane USD (+18,8%), Slovacia – 33,1 milioane USD (+36,4%), Suedia – 25,4 milioane dolari (+28,9%), Grecia – 24,1 mil. USD (5,5%), Slovenia – 23,2 milioane USD (+33,4%), Portugalia – 17,8 milioane USD (+29,3%), Danemarca – 16,5 milioane USD (+12,9%), Lituania – 13,5 milioane USD (+8,9%), Finlanda – 13,4 milioane dolari (+0,3%), Letonia – 12,9 milioane dolari (+45,7%), Irlanda – 6,67 mil. USD (7,2%), Estonia – 5,2 mil. USD (-1,2%), Croația – 3,2 milioane dolari (creștere de 1,6 ori), Luxemburg – 984,8 mii dolari (-58,4%), Cipru – 828,9 mii dolari (-20,7%), Malta – 102,3 mii dolari (-58%).

InfoMarket

Tranzacții cu valori mobiliare ale emitentilor din Republica Moldova, pe piața reglementată sau MTF (Perioada 18-22 februarie 2019)

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitentului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Ponderea VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
Piața reglementată									
18.02.19 10:12	MD14MICB1008	BC "MOLDINDCONBANK" SA	239,50	3173751	760113364,50	Licitatie cu strigare pachet unic	4967794	63,89	100,00
18.02.19 13:01	MD14MBIS1000	BC "MOBIASBANCA-Groupe Societe Generale" SA	150,00	80	12000,00	Vinzare Cumparare	10000000	0,00	10,00
21.02.19 10:36	MD14NUNU1005	SA "NUFARUL"	10,75	15814	170000,50	Oferta publica pe piata secundara	309536	5,11	10,00
Total				3189645	760295365,00				
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)									
19.02.19 11:21	MD14DANA1005	SA "DANA"	7,50	14000	105000,00	Licitatie cu strigare pachet unic	165179	8,48	25,00
22.02.19 11:19	MD14DANA1005	SA "DANA"	7,50	9413	70597,50	Licitatie cu strigare pachet unic	165179	5,70	25,00
22.02.19 13:01	MD14SING1004	SA "CONSTRUCTIA-MODERN"	0,30	1500	450,00	Vinzare Cumparare	1729880	0,09	1,00
22.02.19 13:03	MD14SING1004	SA "CONSTRUCTIA-MODERN"	0,30	57601	17280,30	Vinzare Cumparare	1729880	3,33	1,00
Total				82514	193327,80				

PLANUL DE NEGOCIERI PE PIATA REGLEMENTATA sesiunea din 27 Februarie 2019

Nr. d/o	Denumirea emitentului	ISIN	Numărul valorilor mobiliare în pachet, unități	Prețul pentru o unitate, lei	Valoarea totală a pachetului, lei	Pondere din volumul emisiei, %	Valoarea nominală a unei valori mobiliare, lei	Data depunerii cererii	Data începerii licitației	Termenul de valabilitate al cererii
1	SA "MOLDASIG"	MD14MOSI1005	59855	43,06	2 577 356,30	9,9758	100,00	10.01.2019	18.03.2019	22.03.2019
2	SA "MOLDASIG"	MD14MOSI1005	390245	43,06	16 803 949,70	65,0408	100,00	10.01.2019	18.03.2019	22.03.2019
3	SA "MOLDASIG"	MD14MOSI1005	29900	76,57	2 289 443,00	4,9833	100,00	10.01.2019	18.03.2019	22.03.2019
4	CIA "ASITO DIRECT" SA	MD14ASDI1002	3866669	4,16	16 085 343,04	83,1267	10,00	25.01.2019	25.03.2019	29.03.2019
5	SA "MOLDASIG"	MD14MOSI1005	61200	359,27	21 987 324,00	10,2000	100,00	12.02.2019	01.03.2019	07.03.2019
6	SA "MAGISTRALA"	MD14MAGI1005	43689	4,24	185 241,36	1,4992	5,00	15.02.2019	04.03.2019	15.03.2019

Poziții deschise pe piața reglementată și MTF la data de 27.02.2019

Cod ISIN	Denumirea emitentului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
Piața reglementată				
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	43,06	59855,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	43,06	390245,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	76,57	29900,00
MD14ASDI100	CIA "ASITO DIRECT" SA	0,00	4,16	3866669,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	359,27	61200,00
MD14MAGI100	SA "MAGISTRALA"	0,00	4,24	43689,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	2635,00	18,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	6,00	1500,00	0,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	18,00	1980,00	0,00
MD14BFCM10	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	0,00	179,99	90,00
MD14BFCM10	SA "BANCA DE FINANTE SI COMERT"	0,00	180,00	6029,00
MD14MICB100	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	235,00	200,00
MD14VCTB100	BC "VICTORIABANK" S.A.	0,00	98,00	5000,00
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)				
MD14VING100	SA "CEPROSERVING"	0,00	137,85	347637,00
MD14DANA100	SA "DANA"	0,00	7,50	12400,00
MD14CEPU100	SA "CEREALE-PRUT"	0,00	3,50	9000,00
MD14MHID100	SA "MOLDOVAHIDROMAS"	0,00	3,00	100,00
MD14NELI1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	4,50	2635,00
MD14ZABR100	SA "NORD-ZAHAR"	0,00	0,20	243443,00

CONSILIUL S. A. „INDMONTAJ”

anunță convocarea Adunării generale extraordinare cu prezența acționarilor la 29 martie 2019 pe adresa: mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa, 92, în sala de ședințe, et. III of. 310, Începutul înregistrării la ora 10.00. Începutul Adunării – ora 11.00.

ORDINEA DE ZI:

1. Examinarea condițiilor de a semna acordul cu "Victoriabank" SA privind executarea dreptului de ipotecă și amânarea procesului de comercializare a bunului imobil.
2. Aprobarea cererii de eliberare din funcție a directorului SA „INDMONTAJ” și alegerea directorului societății pe acțiuni.
3. Cu privire la autentificarea procesului verbal al adunării generale extraordinare a acționarilor.

Lista acționarilor cu dreptul de participare la Adunare a fost întocmită la data de 25/02/2019. Acționarii pot face cunoștință cu materialele ordinii de zi a Adunării începând cu 19/03/2019 în sediul societății pe adresa mun. Chișinău, str. Sarmizegetusa, 92, et. IV, of. 406 de la orele 14.00 pînă la 17.00, în zilele de lucru. Pentru participarea la Adunare acționarii vor prezenta buletinul de identitate (pașaportul), iar reprezentanții acționarilor și procura autentificată conform legislației.

Consiliul S.A. „Indmontaj”, tel.: 55-61-66

Avis cu privire la intenția privind efectuarea ofertei de preluare a SA „DRUM BUN”

Iepuri Galina, (IDNP 0970502889400, str. Soroca, 117B, or. Bălți, Republica Moldova) care pînă la anunțarea ofertei de preluare împreună cu persoanele cu care activează în mod concertat deține **178 018 acțiuni** ordinare nominative cu drept de vot „DRUM BUN” SA (în continuare „Ofertant”) anunță oferta de preluare benevolă pe piața secundară a valorilor mobiliare, obiectul căreia îl constituie **25 550 acțiuni** ordinare nominative cu drept de vot, cu valoarea nominală de 1 leu fiecare, cod ISIN MD14DRUM1003, emise de „DRUM BUN” SA, IDNO 1003602004112; adresa juridică: MD-3100, str. Sorocii, 117/A, mun. Bălți, Republica Moldova, la prețul de 10 (zece lei 00 bani) lei per acțiune, cu termen de acțiune a ofertei de preluare de 15 zile calendaristice din data anunțării ofertei prezente.

Oferta de preluare va fi deservită de către Societatea de Investiții CB „DAAC Invest” SA, IDNO 1003600091448; data înregistrării 26.11.2008, licența de Societate de Investiții de categoria „B”, nr. 000808 din 11.02.2015 pe termen nelimitat.

Propunerile de vânzare se vor recepționa zilnic între orele 9:00–12:00 și 14:00–17:00 cu excepția zilelor de odihnă și zilelor de sărbătoare nelucrătoare, de către Societatea de Investiții CB „DAAC Invest” SA, la adresa: MD-2069, Republica Moldova, mun. Chișinău str. Calea Leșilor 10, of. 14.

Telefoanele de contact:
/37322/ 50 83 51; 74 15 72.

CITIȚI PROSPECTUL OFERTEI DE PRELUARE ÎNAINTE DE A VINDE ACȚIUNILE.

Doritorii pot lua cunoștință cu conținutul prospectului Ofertei de preluare pe parcursul termenului de acțiune a Ofertei:

La sediul Intermediarului Societății de Investiții CB „DAAC Invest” SA: MD-2069, mun. Chișinău, str. Calea Leșilor 10, of. 14

La sediul Emitentului: „DRUM BUN” SA: MD-3100, Republica Moldova, mun. Bălți, str. Sorocii, 117/A

SUPLIMENTAR

Pentru vânzarea valorilor mobiliare acționarii vor prezenta actul de identitate în original și în copie.

În cazul în care vânzarea acțiunilor se va face prin reprezentant, se va prezenta procura de reprezentare, perfectată (autentificată) notarial în conformitate cu legislația în vigoare.

SA "Cariera de granit și pietriș din Soroca"

Vă anunțăm că Consiliul Societății a luat hotărârea (proces-verbal nr. 1 din 21.02.2019) de a solicita admiterea valorilor mobiliare ale Societății pe piața reglementată gestionată de "Bursa de Valori a Moldovei" S.A.

În atenția acționarilor „Speranța-Vest” S.A.

Informația privind dezvăluirea publică a raportului anual/semestrial al entității precum și altă informație ce rezultă din dezvăluirea informației, potrivit prevederilor legislației în vigoare poate fi vizualizată prin intermediul Mecanismului oficial de stocare a informației: <https://emitent-msi.market.md> și pe pagina web proprie: <http://speranța-vest.md>, sau disponibilă și la adresa societății.

Directorul Societății Smentina Serghei

S.A. „CARMEZ”**COMUNICAT INFORMATIV PRIVIND REZULTATELE ADUNĂRII GENERALE EXTRAORDINARE A ACȚIONARILOR**

La data de 21 februarie 2019 a avut loc adunarea generală extraordinară a acționarilor la care au participat acționarii și/sau reprezentanții ai acestora ce dețin 70,97% din acțiunile cu drept de vot, în total 1 420 182 acțiuni. Conform ordinei de zi a adunării generale extraordinare,

AU FOST APROBATE URMĂTOARELE DECIZII:

- S-a acceptat, încheierea de către S.A. "Carmez", în calitate de garant ipotecar, a contractului de ipotecă cu BC „Moldova-Agroindbank”, cu instituirea ipotecii asupra bunului imobil din mun. Chișinău, șos. Muncești, 121, cu suprafața de 952,9 m.p., înregistrat sub numărul cadastral 0100117.134.35, la valoarea de lichidare, pentru asigurarea executării obligațiilor conform Contractelor de credit Nr. C180220 din 16.05.2018, Nr. C180221 din 16.05.2018 și Nr. C14272 din 11.07.2014, contractate de către "Moldretail Group" SRL și "Ducates Grup" SRL de la BC „Moldova-Agroindbank” S.A.
- S-a împuternicit Directorul general al S.A. "CARMEZ" cu dreptul de a semna cu BC "Moldova-Agroindbank" S.A. contractul/contractele de ipotecă pentru asigurarea rambursării creditelor expuse în decizia de la p. 1, precum și de a semna orice alte documente și de a întreprinde orice alte acțiuni, care vor fi necesare pentru degrevarea părții la terenului și pentru constituirea ipotecii noi sus nominalizate, în favoarea BC "Moldova-Agroindbank" S.A.
- S-a acceptat încheierea tranzacției de înstrăinare în favoarea "Farm Meat Processing" SRL, a bunurilor imobile, amplasate în mun. Chișinău, șos. Muncești, 121, la prețul conform ofertei: teren pentru construcții cu suprafața de 1,0905 ha (nr. cadastral 0100117.829); construcție nefinalizată cu suprafața de 483,8 m.p. (nr. cadastral 0100117.829.01); construcție nefinalizată cu suprafața de 1214 m.p. (nr. cadastral 0100117.829.02); construcție nefinalizată cu suprafața de 173 m.p. (nr. cadastral 0100117.829.03); construcție nefinalizată cu suprafața de 144 m.p. (nr. cadastral 0100117.829.04); drum de acces pentru autovehicole cu suprafața totală de 0,95 m.p.
- S-a împuternicit Directorul general al S.A. "CARMEZ" cu dreptul de a semna cu "Farm Meat Processing" SRL, contractul de vânzare cumpărare asupra bunurilor imobile indicate la decizia din p. 3.

Deciziile s-au aprobat cu majoritatea voturilor conform procedurii de votare, în conformitate cu Statutul societății și cu prevederile legislației în vigoare.

Stimate acționar al SA "Cariera de granit și pietriș din Soroca"!

În baza Deciziei Consiliului Societății SA "Cariera de granit și pietriș din Soroca" din 21.02.2019 se anunță convocarea adunării generale extraordinare cu prezența acționarilor, care va avea loc la data de 15.03.2019 pe adresa or. Soroca, str. Cosăuțului, 4. Înregistrarea acționarilor ora 10-10.45. Începutul adunării ora 11.00.

ORDINEA DE ZI:

- Aprobarea Codului de guvernământ corporativă a Societății.
- Aprobarea Regulamentului Consiliului Societății în redacție nouă.
- Aprobarea Regulamentului Organului Executiv a Societății în redacție nouă.
- Aprobarea Regulamentului Comisiei de Cenzori a Societății în redacție nouă.
- Aprobarea Politicii Interne a Societății.
- Acordarea împuternicirilor.
- Autentificarea semnăturilor președintelui și secretarului adunării pe procesul verbal al adunării generale a acționarilor.

Lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală extraordinară este perfectată la data de 25.02.2019 de către Societatea de Registru "Real-Registr" SA.

De materialele referitoare la ordinea de zi a adunării generale extraordinare acționarii vor putea lua cunoștință începând cu data de 04.03.2019 pe adresa or. Soroca, str. Cosăuți, 4 în contabilitatea societății între orele 9.00 – 16.00 în zilele de lucru.

Înregistrarea și participarea la adunarea generală extraordinară a acționarilor se va efectua în baza buletinului de identitate, iar a reprezentanților sau custozilor – în baza actului de împuternicire (procurii, contractului sau a actului administrativ).

«Transervice-Maximum» SA

извещает акционеров о созыве 05 апреля 2019 года годового общего собрания акционеров по адресу: мун. Кишинев, ул. Мунчешть 29/1,

СО СЛЕДУЮЩЕЙ ПОВЕСТКОЙ ДНЯ:

- Утверждение годового отчета Дирекции Общества за 2018 год.
- Утверждение годового отчета Ревизионной комиссии.
- Утверждение годового финансового отчета Общества за 2018 год.
- Принятие решения о распределении прибыли, в том числе выплата годовых дивидендов или покрытия убытков Общества.
- Утверждение приоритетных направлений деятельности Общества в 2019 году.
- Принятие и утверждение бюджета доходов и расходов, нормативов распределения прибыли и плана инвестиций Общества на 2019 год.

Собрание проводится в очной форме. Начало регистрации акционеров – 10.30, начало работы собрания – 11.00. Список акционеров, имеющих право участвовать в собрании, составлен по состоянию на 20 февраля 2019 года.

В соответствии с Законом «Об акционерных обществах», акционеры вправе ознакомиться с подготовленными к повестке дня материалами в рабочие дни с 9.00 до 12.00, начиная с 26.03.2019. года по адресу: г. Кишинев, ул. Мунчешть 29/1, а при отсутствии представителя с нотариально оформленной доверенностью на право предоставления интересов акционера.

Участники должны иметь при себе документы, удостоверяющие личность. Представители акционеров должны представить доверенность, оформленную в соответствии со статьей 57 (5) Закона «Об акционерных обществах».

Исполнительный орган

Compania "Moldagroconstrucția" SA

în conformitate cu hotărârea Consiliului Societății din 21 februarie 2019 anunțăm despre convocarea Adunării generale ordinare anuale a acționarilor, care va avea loc la 29 martie 2019 pe adresa: str. Mt. Varlaam, 65, Chișinău. Înregistrarea de la ora 9-00 pînă la 10-45. Începutul adunării la ora 11-00.

ORDINEA DE ZI

- Darea de seamă anuală a Organului executiv privind rezultatele activității economico-financiare a Societății în anul 2018.
- Darea de seamă anuală a Consiliului Societății.
- Darea de seamă anuală a Comisiei de Cenzori.
- Aprobarea normativelor de repartizare a profitului Societății pentru a. 2019.
- Cu privire la repartizarea profitului anului 2018, inclusiv plata dividendelor anuale.
- Alegerea membrilor Consiliului, aprobarea cuantumului retribuției muncii lor, remunerațiilor și compensațiilor.

Adunarea generală va fi ținută cu prezența acționarilor.

Lista acționarilor, care au dreptul să participe la adunarea generală va fi întocmită conform situației din 27 februarie 2019 de către societatea de registru "GRUPA FINANCIARĂ" SA.

Acționarii să se prezinte cu documentul, care certifică identitatea, în caz că acționarii nu au posibilitate să participe la adunare personal, pot delega reprezentantul cu procură, autentificată conform legislației. Persoanele juridice prezintă Extrasul din Registru de Stat al Întreprinderilor și Organizațiilor, eliberat în a. 2019..

Cu materialele ordinii de zi a adunării generale acționarii vor putea familiariza începând cu 19 martie 2019 pe adresa: m. Chișinău, str. Mt. Varlaam, 65, bir. 244, de la 10-00 pînă la 16-00 în zile lucrătoare.

Consiliul Societății

Tel. de contact: 022 21-23-94; 022 22-15-65.

In atenția acționarilor CC "TDA" S.A.

În baza deciziei consiliului societății CC "TDA" S.A. se anunță convocarea Adunării Generale anuale a acționarilor pentru data de 05 aprilie 2019 – ora 15:30, înregistrarea va începe la ora – 14:30 pe adresa: mun. Chișinău str. Cuza Voda, 21 în incinta cafenelii "Toamna de Aur".

ORDINEA DE ZI:

- Darea de seamă a Organului executiv privind activitatea întreprinderii pe anul 2018 și aprobarea raportului financiar.
- Darea de seamă a Comisiei de Cenzori.
- Cu privire la repartizarea profitului net pentru anul 2018 și aprobarea normativelor de repartizare (în%) a profitului net pe anul 2019.
- Aprobarea companiei de audit financiar pentru anul 2019 și stabilirea cuantumului retribuției muncii lor.
- Stabilirea cuantumului retribuției muncii președintelui și membrilor Consiliului Societății.
- Cu privire la alegerea Membrilor Consiliului
- Cu privire la alegerea Comisiei de Cenzori.
- Cu privire la autentificarea procesului verbal al Adunării Generale anuale a acționarilor.

Cu materialele pentru ordinea de zi a Adunării Generale acționarii se vor familiariza în zilele de lucru începând cu data 25.03.2019 pînă la 04.04.2019 între orele 15:00 – 17:00 pe adresa: mun. Chișinău str. Cuza Voda 21, contabilitatea CC" TDA" SA.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunarea generală va fi întocmită la data 01.03.2019.

Acționarii pentru participare la adunare sa prezinte buletinul de identitate, pentru copii adevărta de naștere, iar reprezentantul lor procura autentificată în conformitate cu legislația în vigoare.

Relatii la tel. 022-77-14-88;022-77-14-85

Вниманию акционеров СП "VINIA TRAIAN" АО!

Исполнительный орган общества извещает о том, что в соответствии с решением совета общества (протокол №2 от 22.01.2019 г.) очередное годовое общее собрание акционеров состоится 29 марта 2019 г. и будет проведено в очной форме по адресу: Кагульский район, с. Гэвэноаса, зал заседаний общества. Регистрация участников собрания – с 9:00 до 9:50. Начало собрания в 10:00.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

- Утверждение отчета исполнительного органа о результатах деятельности общества за 2018 г.
- Утверждение основных направлений развития общества на 2019 г.
- Рассмотрение годового финансового отчета общества.
- Утверждение годового отчета совета общества.
- Утверждение годового отчета ревизионной комиссии общества.
- Распределение прибыли за 2018 г. и утверждение нормативов распределения прибыли на 2019 г.
- Внесение изменений в Устав Общества.
- Утверждение аудиторской организации для проведения очередного обязательного аудита и установления размера оплаты ее услуг.

Список акционеров, имеющих право на участие в общем собрании, будет составлен по состоянию на 15.02.2019 г.

С материалами к повестке дня акционеры могут ознакомиться, начиная с 19.03.2019 г., по рабочим дням с 9:00 до 17:00, по адресу: Кагульский р-н, с. Гэвэноаса, административный корпус общества, обратившись к уполномоченному лицу-г-же Николаевой Татьяне.

Акционерам иметь при себе документы, удостоверяющие личность, а представителям акционеров – дополнительно документы, подтверждающие полномочия на участие в собрании.

Исполнительный орган «Modernus» SA

извещает о проведении очередного собрания акционеров, которое состоится 27.03.2019 года, в очной форме, по адресу: г. Кахул, ул. Штефан чел Маре, 64. Начало собрания в 11-00 часов. Начало регистрации в 10-30 часов.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

- Отчет исполнительного органа о финансово-хозяйственной деятельности общества за 2018 год. Утверждение отчета.
- Отчет ревизионной комиссии. Утверждение отчета.
- Утверждение и распределение прибыли за 2018 год.
- Утверждение нормативов распределения прибыли на 2019 год.
- Выборы исполнительного органа. Утверждение нормативов оплаты труда.
- Выборы ревизионной комиссии. Утверждение нормативов.
- О заключении обществом крупной сделки и предоставлении полномочий на ее осуществление.
- Внесение изменений в устав общества.

Список акционеров, имеющих право на участие в Общем Собрании составлен Независимым Регистратором SA Grupa Financiară по состоянию на 10.02.2019 год.

С материалами по повестке дня можно ознакомиться с 17.03.2019 по адресу: г. Кахул, ул. Штефан чел Маре, 64.

При себе иметь документ удостоверяющий личность или доверенность, оформленную в соответствии с законодательством РМ.

Директор Modernus SA Ганган Любовь

“NUFĂRUL” S.A.**Raport cu privire la rezultatele ofertei de preluare benevolă a acțiunilor****Perioada de derulare a ofertei de preluare:**

Perioada de derulare a Ofertei a fost 06.02.2019 – 20.02.2019;

Numărul, data Hotărârii CNPF prin care a fost aprobat prospectul de ofertă de preluare:

Oferta a fost autorizată prin Hotărârea CNPF nr. 5/4 din 04.02.2019;

Datele de identificare a emitentului valorilor mobiliare care au constituit obiectul ofertei de preluare:

Emitentul este NUFĂRUL S.A., numărul de identificare de stat și codul fiscal 1002600019210, cu sediul în str. Maria Drăgan, nr. 28/3, mun. Chișinău, cod poștal MD 2044, Republica Moldova.

Datele de identificare a ofertantului și a persoanelor care acționează în mod concertat cu ofertantul:

Ofertantul este Negru Ion. Persoanele cu care Ofertantul acționează în mod concertat sunt Negru Alexandru și Negru Eugeniu.

Deținerea de valori mobiliare a ofertantului și a persoanelor care acționează în mod concertat cu ofertantul anterior inițierii ofertei de preluare:

Anterior inițierii ofertei de preluare, Ofertantul împreună cu persoanele cu care acționează în mod concertat dețineau 269518 de acțiuni NUFĂRUL S.A., ceea ce reprezenta o participație de 87,07 la sută;

Deținerea de valori mobiliare a ofertantului anterior inițierii ofertei de preluare:

Anterior inițierii ofertei de preluare, Ofertantul deținea 242457 de acțiuni NUFĂRUL S.A., ceea ce reprezenta o participație de 78,33% din totalul acțiunilor cu drept de vot ale Emitentului.

Deținerea de valori mobiliare a persoanelor cu care Ofertantul acționează în mod concertat anterior inițierii ofertei de preluare:

Anterior inițierii ofertei de preluare, persoanele cu care Ofertantul acționează în mod concertat dețineau 27061 de acțiuni ale Emitentului, ceea ce reprezenta o participație de 8,74%, care erau repartizate: Negru Alexandru deținea 12953 de acțiuni, ceea ce reprezintă o participație de 4,18% și Negru Eugeniu deținea 14108 de acțiuni, ceea ce reprezintă o participație de 4,56% din totalul acțiunilor cu drept de vot ale Emitentului.

Datele de identificare ale intermediarului ofertei:

Intermediarul Ofertei este S.C. BROKER M-D S.A., numărul de identificare de stat și codul fiscal 1008600020564, cu sediul în str. Vasile Alecsandri, nr. 143, mun. Chișinău, cod poștal MD2012, titulară a licenței seria CNPF nr. 000815 eliberată în data de 15.03.2015;

Locul de derulare a ofertei de preluare:

Tranzacțiile în cadrul Ofertei de preluare au fost înregistrate în sistemul pieței reglementate administrat de Bursa de Valori a Moldovei SA;

Numărul și procentul reprezentat de valorile mobiliare ce au făcut obiectul ofertei:

Obiectul Ofertei la constituit 40018 de acțiuni NUFĂRUL S.A., cod ISIN MD14NUNU1005, reprezentând 12,93% din totalul acțiunilor de clasa respectivă;

Prețul plătit în cadrul ofertei:

Prețul pe acțiune oferit de către Ofertanți în cadrul Ofertei este de 10,75 lei;

Numărul și procentul reprezentat de valorile mobiliare depuse în cadrul ofertei:

În cadrul Ofertei au fost depuse 15814 de acțiuni NUFĂRUL S.A., reprezentând 5,11% din totalul acțiunilor de clasa respectivă;

Numărul de valori mobiliare cumpărate și suma totală plătită:

În cadrul Ofertei au fost cumpărate 15814 de acțiuni NUFĂRUL S.A., pentru care s-a plătit suma de 170000,50 lei;

Numărul și procentul reprezentat de valorile mobiliare deținute de Ofertant și persoanele care acționează în mod concertat cu Ofertantul în urma derulării ofertei.

În urma derulării Ofertei, Ofertantul împreună cu persoanele cu care acționează în mod concertat dețin 285332 de acțiuni NUFĂRUL S.A., reprezentând o participație de 92,18% din totalul acțiunilor de clasa respectivă, inclusiv: Ofertantul deține 258271 de acțiuni, ceea ce reprezintă o participație de 83,44% și persoanele cu care acesta acționează în mod concertat – Negru Alexandru deține 12953 de acțiuni, ceea ce reprezintă o participație de 4,18% și Negru Eugeniu deține 14108 de acțiuni, ceea ce reprezintă o participație de 4,56% din totalul acțiunilor cu drept de vot ale Emitentului;

Urmare a Ofertei de preluare deținătorii de acțiuni NUFĂRUL S.A. sunt în drept să adreseze Ofertantului cererea de achiziționare obligatorie în termen de cel mult 3 luni de la expirarea duratei ofertei de preluare.

Perioada în care deținătorii de acțiuni NUFĂRUL S.A. sunt în drept să adreseze Ofertantului cererea de achiziționare obligatorie este cuprinsă între 21.02.2019 și 21.05.2019.

Prețul la care Ofertantul este obligat să achiziționeze acțiunile NUFĂRUL S.A. este de 10,75 lei per acțiune.

Deținătorii de acțiuni NUFĂRUL S.A. vor putea depune cererea de achiziționare obligatorie la sediul Emitentului, respectiv la adresa str. Maria Drăgan, nr. 28/3, mun. Chișinău, cod poștal MD 2044, Republica Moldova, telefon de contact: 022 21 38 75, în perioada 21.02.2019 și 21.05.2019, în zilele de lucru între orele 10.00-16.00.

Ofertantul va plăti contravaloarea acțiunilor prin virament bancar, la contul prezentat de către vânzător sau în numerar la sediul Emitentului, respectiv la adresa str. Maria Drăgan, nr. 28/3, mun. Chișinău, cod poștal MD 2044, Republica Moldova, în termen de cel mult 2 săptămâni de la data înregistrării cererii acționarului NUFĂRUL S.A. de achiziționare obligatorie a valorilor mobiliare.

Ofertant Negru Ion

S.A. “Construcția Modern”**Conform prevederilor art. 125, 126 alin (4) al Legii nr. 171 din 11.07.2012**

I. “Construcția-Modern” SA c/f 1003602007364 un emitent, ale cărui valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe MTF. Înregistrat la C.Î.S. 10.01.2005

Sediul emitentului: MD-6201 Republica Moldova, or. Sîngerei, str. Independenței, 1 tel.: 0262-92-9-75

Codul ISIN al valorilor mobiliare: MD14SING1004.

II. Identificarea deținătorului de valori mobiliare:

Pers. fizică – Railean Anatolie.

Date despre tranzacție: Data tranzacției – 22.02.2019.

Acțiuni deținute până la tranzacție – 45885 un. (2,652%). Numărul, cota valorilor mobiliare obținute în cadrul tranzacției – 59101 un. (3,416%).

După tranzacție 104986 un. (6,068%). Numărul, cota valorilor mobiliare deținute după tranzacție în comun cu persoanele ce activează în mod concertat 775328 (44,820%).

“Stejaur Market” S.A.

vă informează că la data de 15.02.2019 nu a avut loc adunarea generală extraordinară a acționarilor. Adunarea generală extraordinară nu a întrunit cvorumul necesar și nu este deliberativă.

FPC „Frăție-94” S.A.

Aduce la cunoștință că la 31 martie 2019 cu începerea la ora 9.00 va avea loc Adunarea generală a acționarilor pe adresa: or. Chișinău, str. A. Șciusev, 98.

ORDINEA DE ZI:

1. Darea de seamă a consiliului societății pentru anul 2018 și aprobarea lui.
2. Darea de seamă a organului executiv despre activitatea financiară pe anul 2018 și aprobarea acestuia.
3. Aprobarea dării de seamă a companiei de audit „Audit Elit Consulting” SRL.
4. Repartizarea beneficiului pentru anul 2018.
5. Autentificarea semnăturilor președintelui și secretarului adunării.

Adunarea se desfășoară în prezența acționarilor. Lista acționarilor cu dreptul de participare la adunarea generală este întocmită la 18 februarie 2019.

Înregistrarea acționarilor sau reprezentanților acestora se efectuează în baza buletinului de identitate sau a pașaportului.

Acționarii pot lua cunoștința de materialele ce vizează ordinea de zi a adunării, începând cu 21 martie 2019 între orele 9.00 – 10.00, cu excepția zilelor de odihnă. Înregistrarea participanților se efectuează în ziua adunării între orele 8.00-9.00.

Tel.: 23-87-53

O.C.N. „Corporația de Finanțare Rurală” S.A.**Rezultatele Adunării Generale extraordinare a acționarilor din 22 februarie 2019**

La 22 februarie 2019, a avut loc Adunarea generală a acționarilor O.C.N. „Corporația de Finanțare Rurală” S.A., ținută prin corespondență. Locul petrecerii adunării – (acumulării și examinării buletinelor de vot) – sediul O.C.N. „Corporația de Finanțare Rurală” S.A.: mun. Chișinău, str. Ion Creangă nr. 10/5. La adunare au participat prin prezentarea buletinelor de vot completate acționari ce dețin 78% din acțiunile cu drept de vot emise de Corporație.

PE ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII A FIGURAT CHESTIUNEA:

1. Cu privire la modificarea și completarea Statutului O.C.N. „Corporația de Finanțare Rurală” S.A.

Acționarii au aprobat cu majoritate de voturi modificarea și completarea Statutului O.C.N. „Corporația de Finanțare Rurală” S.A.

Organul executiv al O.C.N. „Corporația de Finanțare Rurală” S.A.**S.A. “Întreprinderea de transport nr. 8 din Bălți”****Aviz privind hotărârile aprobate de adunarea generală extraordinară a acționarilor din 19.02.2019:**

Pentru participare la adunare au fost înregistrate și au participat 5 persoane (4 acționari și 1 reprezentant) – proprietari a 88835 acțiuni ordinare nominative cu drept de vot (voturi) – 65,085% din numărul lor total. Cvorumul, necesar pentru petrecerea adunării, este prezent. Sunt aleși: președintele al adunării – directorul d-l Ninescu Valeriu, secretar al adunării – contabil-șef d-na Jmurco Nina. Împuternicirile comisiei de numărare a voturilor au fost delegate registratorului societății.

Pe chestiunile ordinii de zi a adunării unanim (Pentru – 88835 voturi – 100% din voturile reprezentate la adunare)

S-AU APROBAT HOTĂRÎRILE PRIVIND:

– Aprobarea Dărilor de seamă privind activitatea Societății, a Consiliului Societății, a Comisiei de Cenzori pentru semestrul II al anului 2018.
– Întrebările Cu privire la reducerea capitalului social al Societății și Cu privire la dizolvarea Societății vor fi examinate la adunarea generală ordinară anuală a acționarilor Societății, care va fi desfășurată în anul 2019.

SA “MODERN-SERVICE”

anunță convocarea adunării generale anuale a acționarilor, care va avea loc pe data 19.04.2019 în sediul SA pe adresa: or. Caușeni, bd. M. Eminescu, 17, etajul 4.

ORDINEA DE ZI:

1. Darea de seama a Consiliului SA pe anul 2018.
2. Darea de seama financiara anuala a SA pe anul 2018.
3. Darea de seama a comisiei de cenzori

Înregistrarea acționarilor de la orele 8.30 – 9.30. Începutul adunării la orele 10.00. Acționarii urmează să prezinte buletinul de identitate, iar reprezentanții – procura perfectată conform legislației în vigoare.

Lista acționarilor va fi întocmită la data de 02.03.2019 de registratorul independent “Grupe Financiară”.

Consiliului S.A. “Modern-Service”

S.A. “Farmacia Remedium Farm-306”**Aviz de convocare a Adunării generale ordinare anuale a acționarilor**

In conformitate cu prevederile art. 50-56, art. 69 alin. (3) din Legea privind societățile pe acțiuni nr. 1134-XIII din 02.04.1997, pct. 39 din Statutul SA “Farmacia Remedium Farm-306” și în temeiul Deciziei organului executiv al societății din 15.02.2019 se anunța acționarul S.A. “Farmacia Remedium Farm-306” despre convocarea Adunării generale ordinare anuale a acționarilor, cu prezenta acționarului, pentru ziua de 05 aprilie 2019, ora 11:00, în incinta sediului S.A. “Remedium Farm-306” (mun. Chisinau, str. Suceava, 110).

ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII GENERALE ANUALE A ACȚIONARILOR SOCIETĂȚII:

1. Aprobarea ordinii de zi a Adunării generale ordinare anuale a acționarilor SA “Farmacia Remedium Farm-306”.
2. Aprobarea dării de seama a organului executiv pentru anul 2018 și direcțiile de activitate pentru anul 2019.
3. Aprobarea raportului cenzorului pentru anul 2018.
4. Aprobarea situațiilor financiare pentru anul 2018 și repartizarea profitului net pentru anul 2018.
5. Aprobarea raportului de evaluare a patrimoniului și a valorii de piață a patrimoniului societății.
6. Aprobarea bilanțului și actului de transmitere a patrimoniului S.A. “Farmacia Remedium Farm-306” către SRL “Farmacia Remedium Farm-306”.
7. Aprobarea statutului Societății cu Răspundere Limitată “Farmacia Remedium Farm-306”.
8. Cu privire la autentificarea procesului – verbal al Adunării generale ordinare anuale a acționarilor SA “Remedium Farm-306”.

Lista acționarilor cu drept de participare la Adunarea generală ordinară anuală a societății a fost întocmită conform situației din 22.02.2019.

Acționarii pot lua cunoștința de materialele cu privire la ordinea de zi a Adunării generale anuale a acționarilor la sediul S.A. “Remedium Farm-306” (mun. Chisinau, str. Suceava nr. 110), începând cu data de 26.03.2019 (în zilele de lucru), între orele 09:00 – 16:00.

Înregistrarea participanților la Adunarea generală anuală a acționarilor se va efectua de către organul executiv al societății în ziua tinerii Adunării, în incinta sediului S.A. “Remedium Farm-306” pe adresa mun. Chisinau, str. Suceava, 110 între orele 9:00 – 10:30.

Pentru participare la Adunarea generală anuală a acționarilor S.A. “Remedium Farm-306”, acționarii sunt obligați să prezinte actul de identitate, iar reprezentanții acționarilor – de asemenea și actul care atestă împuternicirile acordate (extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice sau procura legalizată în modul stabilit, după caz).

Raportul anual al societății pe acțiuni Intreprinderea Mixtă Fabrica de Vinuri „Vinăria-Bardar” S.A.

I. Date generale privind emitentul de valori mobiliare ale cărui valori mobiliare sunt tranzacționate în cadrul unui MTF.

1. Perioada de gestiune raportată: Anul 2018.
2. Denumirea completă și prescurtată a emitentului de valori mobiliare: Intreprinderea Mixtă Fabrica de vinuri „Vinăria Bardar” Societate pe acțiuni, IM „Vinăria Bardar” S.A.
3. Sediul, nr. de telefon, fax al emitentului de valori mobiliare: MD-6811, r-nul Ialoveni, s. Bardar, str. Uzinelor, 3, tel. (268)37241, 37340.
4. Numărul și data înregistrării de stat a emitentului de valori mobiliare la Camera Înregistrării de Stat – Numărul de înregistrare: 16501230 (IDNO -1002601000626) – Data înregistrării: 01.11.1994.
5. Activitatea principală (conform CAEM): C-1101-Distilarea, rafinarea și mixarea băuturilor alcoolice.
6. Standardele de contabilitate după care se ține evidența contabilă: SNC
7. Capitalul social al emitentului de valori mobiliare la data raportării: 5 484 465 LEI.
8. Informația privind numărul acționarilor emitentului de valori mobiliare la data raportării: 143 acționari
9. Lista acționarilor care la ultima zi a perioadei de gestiune dețin cel puțin 5% din numărul total de acțiuni cu drept de vot plasate, inclusiv acționarii aflați în deținere nominală și beneficiarii efectivi.

Denumirea completă a persoanelor juridice/numele prenumele persoanei fizice, numărul de înregistrare (IDNO)/codul personal al persoanei fizice (IDNP)	Numărul de acțiuni cu drept de vot, unități		Cota deținută în numărul total de acțiuni cu drept de vot ale emitentului, %	
	Preferențiale	Ordinare	Preferențiale	Ordinare
West Circle Limited-323089	-	39 666	-	25.313%
Vinorum Holding Limited- 75204	-	44 807	-	28.594%
Bionica-Marc S.R.L. – A 17011933151249	-	62 459	-	39.859%

10. Informația privind societatea de registru: – S. A “Registru” MD2012, mun. Chisinau, str. Sciusev 47, Licența de activitate 0002, 14.01.15-14.01.20, Olessea Domentii, nr. contractului R- 101/651-15 din 02.01.2015, tel. 54-19-42
11. Societatea de audit (dacă a fost încheiat contract de prestare a serviciilor): – “Moldauditing” SRL, Chisinau, str. A. Mateevici 84/1, Pavel Bodarev, tel. 232-550, contract din 18.05.2018, Licența N051467 seria A MMII din 17 mai 2006; – Data emiterii raportului auditorului: 25 IANUARIE 2019
12. Numărul total de acțiuni emise de emitentul de valori mobiliare, tipul și clasa valorilor mobiliare.

Tip valori mobiliare	Codul ISIN	Numărul valorilor mobiliare, unități	Valoarea nominală a valorilor mobiliare, lei	Termen de circulație	Numărul valorilor mobiliare	
					Răscumpărate pe parcursul perioadei de gestiune	Achiziționate pe parcursul perioadei de gestiune
Acțiuni ordinare	MD14BARD1000	156 699	35	X	-	-
Acțiuni preferențiale	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni	-	-	-	-	-	-

13. Lista persoanelor cu funcții de răspundere ale emitentului: Presedintele consiliului – Duca Boris, membrii consiliului – Bostan Victor, Arapan Victor, Kasatkin Serghei, Plugaru Lidia, director general – Duca Mihail, contabil sef – Meriacre Aliona.
15. Statutul emitentului de valori mobiliare/modificări la statut: 06 iunie 2016.

II. Situația financiară anuală a emitentului la finele perioadei de gestiune:

17. Bilanțul emitentului pentru perioada de gestiune.

Indicatori	Sold la începutul perioadei de gestiune, lei	Sold la sfârșitul perioadei de gestiune precedente, lei
1. Active imobilizate		
1. Imobilizări necorporale	256 945	231 157
2. Imobilizări corporale în curs de execuție	10 253	125 416
3. Terenuri	95 668	95 668
4. Mijloace fixe	11 362 678	19 902 423
5. Resurse minerale		
6. Active biologice imobilizate		
7. Investiții financiare pe termen lung în părți neafiliate		
8. Investiții financiare pe termen lung în părți afiliate		
9. Investiții imobiliare		
10. Creanțe pe termen lung		
11. Avansuri acordate pe termen lung		
12. Alte active imobilizate		
Total active imobilizate	11 725 544	20 354 664
2. Active circulante		
1. Materiale	14 454 270	20 087 312
2. Active biologice circulante		
3. Obiecte de mică valoare și scurtă durată	312 589	447 696
4. Producția în curs de execuție și produse	84 736 583	108 297 493
5. Mărfuri	218 610	287 464
6. Creanțe comerciale	26 159 592	35 035 175
7. Creanțe ale părților afiliate		997 532
8. Avansuri acordate curente	316 712	525 669
9. Creanțe ale bugetului	2 188 216	2 204 349
10. Creanțe ale personalului	57 070	37 969
11. Alte creanțe curente	377 008	1 002 834
12. Numerar în casierie și la conturile curente	8 682 000	5 984 207
13. Alte elemente de numerar	361	
14. Investiții financiare curente în părți neafiliate		
15. Investiții financiare curente în părți afiliate		
16. Alte active circulante	95 582	97 823
Total active circulante	137 598 593	175 005 523
Total active	149 324 137	195 360 187
3. Capital propriu		
1. Capital social	5 143 440	5 143 440

1.1 Capital suplimentar		
2. Rezerve	64 602 110	83 297 943
3. Corecții ale rezultatelor anilor precedenți		-3 918
4. Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	29 998 484	
5. Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	X	36 604 873
6. Profit utilizat al perioadei de gestiune		
7. Alte elemente de capital propriu		
Total capital propriu	99 744 034	125 042 338
4. Datorii pe termen lung		
1. Credite bancare pe termen lung	9 348 064	24 183 440
2. Împrumuturi pe termen lung		
3. Datorii pe termen lung privind leasingul financiar		
4. Alte datorii pe termen lung	183 917	53 467
Total datorii pe termen lung	9 531 981	24 236 907
5. Datorii curente		
1. Credite bancare pe termen scurt	13 587 494	13 097 540
2. Împrumuturi pe termen scurt		
3. Datorii comerciale	23 207 133	9 554 671
4. Datorii față de părți afiliate		9 736 982
5. Avansuri primite curente	45 253	171 876
6. Datorii față de personal	526 929	696 199
7. Datorii privind asigurările sociale și medicale	139 509	200 564
8. Datorii față de buget	1 407 510	355 986
9. Venituri anticipate curente		
10. Datorii față de proprietari	782 910	11 848 800
11. Finanțări și încasări cu destinație specială curente		
12. Provizioane curente		
13. Alte datorii curente	351 384	418 324
Total datorii curente	40 048 122	46 080 942
Total pasive	149 324 137	195 360 187

18. Situația de profit și pierderi:

Indicatori	Perioada de gestiune precedentă, lei	Perioada de gestiune curentă, lei
1. Venituri din vânzări	84 750 338	101 152 133
2. Costul vânzărilor	37 603 044	46 529 560
3. Profit brut (pierdere brută)	47 147 294	54 622 573
4. Alte venituri din activitatea operațională	251 326	807 418
5. Cheltuieli de distribuție	8 872 946	6 830 655
6. Cheltuieli administrative	3 896 158	4 835 025
7. Alte cheltuieli din activitatea operațională	2 247 296	2 349 459
8. Rezultatul din activitatea operațională (profit/pierdere)	32 382 220	41 414 852
9. Rezultatul din alte activități (profit/pierdere)	1 725 937	26 060
10. Profit (pierdere) pînă la impozitare	34 108 157	41 440 912
11. Cheltuieli privind impozitul pe venit	4 113 852	4 836 039
12. Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	29 994 305	36 604 873

19. Informații suplimentare privind profitul emitentului și utilizarea acestuia:

Indicatori	Perioada de gestiune precedentă, lei	Perioada de gestiune curentă, lei
1. Direcțiile de utilizare a profitului net pe parcursul perioadei de gestiune:		
a) acoperirea pierderilor din anii precedenți		
b) rezerve stabilite de legislație;		
c) rezerve prevăzute de statut;		
d) plata recompenselor membrilor consiliului emitentului și a membrilor comisiei de cenzori;	18 000	18 000
e) investirea în vederea dezvoltării producției;		
f) plata dividendelor;		
• la acțiunile preferențiale		
• la acțiunile ordinare		
g) alte scopuri conform legislației		
h) alte scopuri conform statutului		
2. Activele nete ale emitentului	99 744 034	125 042 338
3. Activele nete ale emitentului în raport la:		
• o obligațiune		
• o acțiune preferențială		
• o acțiune ordinară	637	798
4. Profitul net la o acțiune ordinară a emitentului	191	234
5. Datoriile la dividendele anilor precedenți		
6. Dividendele anunțate la o acțiune de fiecare clasă a emitentului:		
• intermediare		
• anuale		
7. Valoarea unei acțiuni a emitentului (cu indicarea sursei de informare)		
• valoarea de piață		
• valoarea estimativă		

V. Raportul auditorului independent

Moldauditing SRL privind situațiile financiare ale IM Fabrica de vinuri Vinăria Bardar SA pentru exercitiul încheiat la 31.12.2018: Situațiile financiare prezintă fidel, sub toate aspectele semnificative poziția financiară la data de 31.12.2018, și performanța sa financiară și fluxurile sale de trezorerie aferente exercitiului încheiat la data respectivă, în conformitate cu Standardele Naționale de Contabilitate.

**Membrul Consiliului
Organul executiv
Contabilul-sef**

**Duca Boris
Duca Mihail
Meriacre Aliona**

Raportul anual conform Capitolului III din Regulament a Î.M. Uzina "Topaz" S.A.

I. Date generale privind emitentul de valori mobiliare ale cărui valori mobiliare sunt tranzacționate în cadrul unui MTF.

1. Perioada de gestiune raportată 2018.
2. Denumirea completă și prescurtată a emitentului de valori mobiliare:
Întreprinderea Mixtă uzina „Topaz”
Societatea pe Acțiuni (Î.M. uzina „Topaz” S.A.).
3. Sediul, nr. de telefon, fax al emitentului de valori mobiliare: MD – 2069, mun. Chișinău, piața D. Cantemir 1, telefon (373 22)876 104, fax (373 22)876 130, (373 22)582 400.
4. Numărul și data înregistrării de stat a emitentului de valori mobiliare la Camera Înregistrării de Stat:
– Numărul de înregistrare (IDNO) 1002600041941
– Data înregistrării din 16.08.1995
5. Activitatea principală: Producerea echipamentului tehnologic, echipamentului nestandardizat, lucrări ingineresti, (confotm CAEM) 3320
6. Standardele de contabilitate după care se ține evidența contabilă SNC, SIRF
7. Capitalul social al emitentului de valori mobiliare la data raportării, lei 79 023 768
8. Informația privind numărul acționarilor emitentului de valori mobiliare la data raportării 404
9. Lista acționarilor care la ultima zi a perioadei de gestiune dețin cel puțin 5% din numărul total de acțiuni cu drept de vot plasate, inclusiv acționarii aflați în deținere nominală și beneficiarii efectivi.

Denumirea completă a persoanelor juridice/numele prenumele persoanei fizice, numărul de înregistrare (IDNO)/codul personal al persoanei fizice (IDNP)	Numărul de acțiuni cu drept de vot, unități		Cota deținută în numărul total de acțiuni cu drept de vot ale emitentului, %	
	Preferențiale	Ordinare	Preferențiale	Ordinare
Societate pe acțiuni CSP turbine de gaz "Salut", or. Moscova	-	3 217 601	-	97,72

10. Informația privind societatea de registru:
– „Registrator-Centru” S.A., mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor 10, licența Nr. 0003 din 31.12.2014, Savinov Iu., tel. (37322)74-15-61, contract Nr. 203 din 01.02.2010, acord suplimentar din 20.02.2015.
11. Societatea de audit (dacă a fost încheiat contract de prestare a serviciilor):
– „Altımea” SRL., mun. Chișinău str.M. Sadoveanu 101 ap. 31, Timofeenco A., m. 079140175, licența A MMII Nr. 049417 din 27.01.2012 contract Nr. 12-A/18 din 20.08.2018.
– Data emiterii raportului auditorului și data publicării 26.02.2019.
12. Numărul total de acțiuni emise de emitentul de valori mobiliare, tipul și clasa valorilor mobiliare:

Tip valori mobiliare	Codul ISIN	Numărul valorilor mobiliare, unități	Valoarea nominală a valorilor mobiliare, lei	Termen de circulație	Numărul valorilor mobiliare	
					Răscumpărate pe parcursul perioadei de gestiune	Achiziționate pe parcursul perioadei de gestiune
Acțiuni ordinare	MD14TOPA1009	3 292 657	24	X	-	-
Acțiuni preferențiale	-	-	-	-	-	-
Obligațiuni	-	-	-	-	-	-

13. Lista persoanelor cu funcții de răspundere ale emitentului.
Consiliul de directori: Clodicov V. O., Niculin V. V., Asihmin A. V., Melnikov V. V., Potapov A. Iu., Travnicova S. Iu., Cecineva I. A.;
Organului executiv: Burțeva O. A.;
Comisia de cenzori: Leonov D. E., Pregeluz V. S., Bejan A. T.;
Alte persoane cu funcții de răspundere: Maniuc O. T.
14. Societățile comerciale în al căror capital social emitentul, precum și persoanele afiliate acestuia, dețin, individual sau în comun, 25 și mai mult la sută din acțiunile cu drept de vot (cotele părți) nu este.
15. Statutul emitentului de valori mobiliare/modificări la statut (data înregistrării la Camera Înregistrării de Stat)- reorganizarea emitentului și a persoanelor afiliate acestuia nu a avut loc.
16. Informația privind publicarea raportului anual al emitentului de valori mobiliare pe pagina web proprie (dacă emitentul deține o pagina web) nu este.

II. Situația financiară anuală a emitentului la finele perioadei de gestiune:

17. Bilanțul emitentului pentru perioada de gestiune.

Indicatori	Sold la începutul perioadei de gestiune, lei	Sold la sfârșitul perioadei de gestiune precedente, lei
1. Active imobilizate		
1. Imobilizări necorporale	2 629 970	2 999 126
2. Imobilizări corporale în curs de execuție	585 106	116 282
3. Terenuri	55 132 268	55 412 266
4. Mijloace fixe	35 924 142	35 025 535
5. Resurse minerale		
6. Active biologice imobilizate		
7. Investiții financiare pe termen lung în părți neafiliate	328 725	328 725
8. Investiții financiare pe termen lung în părți afiliate	21 198	21 198
9. Investiții imobiliare	11 557 625	11 084 147
10. Creanțe pe termen lung		
11. Avansuri acordate pe termen lung		
12. Alte active imobilizate		
Total active imobilizate	106 179 034	104 987 279
2. Active circulante		
1. Materiale	9 876 481	9 816 077
2. Active biologice circulante		
3. Obiecte de mică valoare și scurtă durată	1 710 687	2 112 484
4. Producția în curs de execuție și produse	6 834 816	6 800 320
5. Mărfuri	85 755	80 590
6. Creanțe comerciale	407 609	5 893 955
7. Creanțe ale părților afiliate		3 122
8. Avansuri acordate curente	456 015	707 006
9. Creanțe ale bugetului	285 976	220 569
10. Creanțe ale personalului	253 489	238 554
11. Alte creanțe curente	1 213 940	1 174 530
12. Numerar în casierie și la conturile curente	6 277 418	8 737 632
13. Alte elemente de numerar		
14. Investiții financiare curente în părți neafiliate		
15. Investiții financiare curente în părți afiliate		

16. Alte active circulante	17 318	10 981
Total active circulante	27 419 504	35 895 820
Total active	133 598 538	140 783 099
3. Capital propriu		
1. Capital social	79 023 768	79 023 768
1.1 Capital suplimentar		
2. Rezerve	4 679 203	4 877 276
3. Corecții ale rezultatelor anilor precedenți		
4. Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	(24 603 386)	(21 488 757)
5. Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	3 435 201	4 639 240
6. Profit utilizat al perioadei de gestiune		
7. Alte elemente de capital propriu	62 979 026	62 979 026
Total capital propriu	125 513 812	130 030 553
4. Datorii pe termen lung		
1. Credite bancare pe termen lung	0	0
2. Împrumuturi pe termen lung		
3. Datorii pe termen lung privind leasingul financiar		
4. Alte datorii pe termen lung		
Total datorii pe termen lung	0	0
5. Datorii curente		
1. Credite bancare pe termen scurt		
2. Împrumuturi pe termen scurt		
3. Datorii comerciale	1 083 545	1 132 231
4. Datorii față de părți afiliate		
5. Avansuri primite curente	3 438 212	5 564 060
6. Datorii față de personal	2 260 583	2 689 887
7. Datorii privind asigurările sociale și medicale	723 184	578 481
8. Datorii față de buget	472 019	651 834
9. Venituri anticipate curente		
10. Datorii față de proprietari		
11. Finanțări și încasări cu destinație specială curente		
12. Provizioane curente		
13. Alte datorii curente	107 183	136 053
Total datorii curente	8 084 726	10 752 546
Total pasive	133 598 538	140 783 099

18. Situația de profit și pierderi.

Indicatori	Perioada de gestiune precedentă, lei	Perioada de gestiune curentă, lei
1. Venituri din vânzări	54 398 485	62 275 391
2. Costul vânzării	39 600 489	42 534 035
3. Profit brut (pierdere brută)	14 797 996	19 741 356
4. Alte venituri din activitatea operațională	4 400 229	3 002 950
5. Cheltuieli de distribuție	1 534 127	2 204 524
6. Cheltuieli administrative	8 683 415	10 212 418
7. Alte cheltuieli din activitatea operațională	4 421 397	3 360 269
8. Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	4 559 286	6 967 095
9. Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	(344 516)	(1 212 414)
10. Profit (pierdere) pînă la impozitare	4 214 770	5 754 681
11. Cheltuieli privind impozitul pe venit	779 569	1 115 441
12. Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	3 435 201	4 639 240

19. Informații suplimentare privind profitul emitentului și utilizarea acestuia.

Indicatori	Perioada de gestiune precedentă, lei	Perioada de gestiune curentă, lei
1. Direcțiile de utilizare a profitului net pe parcursul perioadei de gestiune:		
a) acoperirea pierderilor din anii precedenți	1 374 080	
b) rezerve stabilite de legislație;	171 760	
c) rezerve prevăzute de statut;	-	
d) plata recompenselor membrilor consiliului emitentului și a membrilor comisiei de cenzori;	22 950	
e) investirea în vederea dezvoltării producției;	1 545 840	
f) plata dividendelor: • la acțiunile preferențiale; • la acțiunile ordinare	-	
g) alte scopuri conform legislației	320 571	
h) alte scopuri conform statutului	-	
2. Activele nete ale emitentului	125 513 812	130 030 553
3. Activele nete ale emitentului în raport la: • o obligațiune • o acțiune preferențială • o acțiune ordinară	38.12	39.49
4. Profitul net la o acțiune ordinară a emitentului	1.04	1.409
5. Datoriile la dividendele anilor precedenți		
6. Dividendele anunțate la o acțiune de fiecare clasă a emitentului: • intermediare; • anuale		
7. Valoarea unei acțiuni a emitentului (cu indicarea sursei de informare) • valoarea de piață; • valoarea estimativă		

III. Informații privind evenimentele care influențează sau pot influența activitatea emitentului de valori mobiliare și/sau prețul valorilor mobiliare ale acestuia.

Denumirea completă a persoanelor juridice/numele prenumele persoanei fizice, numărul de înregistrare (IDNO)/codul personal al persoanei fizice (IDNP)	Numărul de acțiuni cu drept de vot, unități		Cota deținută în numărul total de acțiuni cu drept de vot ale emitentului, %	
	Preferențiale	Ordinare	Preferențiale	Ordinare
Societate pe acțiuni CSP turbine de gaz "Salut", or. Moscova	-	3 217 601	-	97,72

IV. Informații privind tranzacțiile importante (cota cărora alcătuiește cel puțin 5% din acțiunile emise de către emitentul de valori mobiliare) efectuate cu acțiunile emitentului de valori mobiliare. nu sunt

V. Raportul auditorului:

Situația financiară a Î.M. uzina „Topaz” S.A. reflectă în mod sincer și fidel, în toate aspectele semnificative poziția financiară a Î.M. uzina „Topaz” S.A. la data de 31.12.2018 și rezultatul operațiunilor, fluxul mijloacelor bănești și modificările capitalului propriu pentru perioada anului încheiat la această dată conform SNC.

VI. Semnături

Conducătorul întreprinderii:

Contabil – șef:

Olga Burfeva

Olga Maniuc

Data întocmirii: 26.02.2019

Raportul semestrial al entității de interes public – B.C. “ProCredit Bank” S.A.,

întocmit în conformitate cu art. 120 și art. 121 din Legea nr. 171 din 11 iulie 2012, Secțiunea 2 și Secțiunea 3 din Capitolul II al Regulamentului

I. Date generale privind entitatea de interes public.

1. Perioada de gestiune raportată 01.07.2018 – 31.12.2018
2. Denumirea completă și prescurtată a entității de interes public: Banca Comercială “ProCredit Bank” S.A.
3. Entitatea de interes public reprezintă: instituție financiară
4. Sediul, nr. de telefon, fax, pagina web, e-mail al entității de interes public: bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 65, of. 901, mun. Chișinău, MD-2001, Republica Moldova, tel: 080000010, fax: 022 279890, www.procreditbank.md, office@procredit-group.com
5. Numărul și data înregistrării de stat a entității de interes public la Camera Înregistrării de Stat
  - Numărul de înregistrare (IDNO) 1007600059183
  - Data înregistrării 25.10.2007
6. Activitatea principală (conform CAEM) K6419
7. Capitalul social al entității de interes public la data raportării, lei: 406 550 000 lei
8. Informația privind numărul acționarilor entității de interes public la data raportării: 1 (unu) acționar
9. Lista acționarilor care la ultima zi a perioadei de gestiune dețin cel puțin 5% din numărul total de acțiuni cu drept de vot plasate, inclusiv acționarii aflați în deținere nominală și beneficiarii efectivi:

Nr.	Denumirea complete a persoanei juridice acționar al Băncii	IDNO	Cota parte a acțiunilor deținute în numărul total de acțiuni cu drept de vot plasate ale Băncii (%)	Beneficiarul efectiv
1	ProCredit Holding AG & Co. KGaA	000000HRB45904	100	nu există

Informația privind acționarii Băncii este publicată pe pagina web a Băncii după următorul link: http://www.procreditbank.md/ro/page/owners_ro

10. Informația privind societatea de registru:
  - Denumirea completă, sediul, nr. licenței, numele, prenumele și telefonul conducătorului, data și numărul contractului
  - “Grupa Financiară” S.A., MD-2012, mun. Chișinău, str. Ismail 88/1
  - Licență pentru activitatea de ținare a Registrului 0001.22/01/15 – 22/01/20
  - Conducător: Bondarev Viorica, tel. 022 27 18 45
  - Contract nr. 642 de ținare a registrului deținătorilor de valori mobiliare, din 04.01.2013
11. Principalele caracteristici ale valorilor mobiliare emise de entitatea de interes public:
  - B.C. “ProCredit Bank” S.A. a emis 406 550 acțiuni ordinare nominative cu valoarea nominală de 1 000 (una mie) lei, care oferă dreptul de vot în adunarea generală a acționarilor, dreptul de a primi dividende și o parte din bunurile societății în cazul lichidării acesteia și alte drepturi conform legislației.
12. Persoanele cu funcții de răspundere ale entității (membrii consiliului, membrii organului executiv, membrii comisiei de cenzori, alte persoane cu funcții de răspundere).

Nr. d/o	Denumirea completă a persoanei juridice/ numele, prenumele persoanei fizice	Funcția deținută / relațiile de familie
a) Membrii Consiliului Băncii		
1	Svetlana Tolmacheva Dingarats	Președinte al Consiliului Băncii
2	Stela Ciobu	Membrii al Consiliului Băncii
3	Vitalis Ritter	Membrii al Consiliului Băncii
4	Jovanka Joleska Popovska	Membrii al Consiliului Băncii
5	Dietrich Ohse	Membrii al Consiliului Băncii
b) Membrii organului executiv		
1	Olga Bulat	Președinte al Comitetului de Conducere
2	Irina Coroi-Jovmir	Adjunct al Președintelui Comitetului de Conducere
3	Elena Gorneț	Membrii Comitetului de Conducere
d) Alte persoane cu funcții de răspundere, inclusiv conducătorul filialei sau reprezentanței		
1	Elena Gorneț	Contabil-șef (prin cumul)
2	Nina Popșoi	Contabil-șef Adjunct
3	Domentii Vladimir	Manager al Sucursalei nr. 1 Chișinău/ Manager al Sucursalei nr. 3 Chișinău
4	Lupașcu Octavian	Adjunct al Managerului Sucursalei nr. 1 Chișinău
5	Șeicenco Andrei	Adjunct al Managerului Sucursalei nr. 1 Chișinău
6	Calmațu Doina	Manager al Sucursalei nr. 2 Chișinău
7	Crețu Elena	Manager al Sucursalei Bălți

Informația cu privire la Membrii Consiliului, Organului Executiv și Contabilul-șef al Băncii este publicată pe pagina web a Băncii după următorul link: http://www.procreditbank.md/files/pdf/Membrii%20consiliului%20Organului%20executiv_octombrie%202017.pdf

16*. Demisii/modificări/angajări în organele de conducere ale entității de interes public în perioada raportată și persoanele concertate ale acestora (control, legături strânse cu entitatea de interes public, în conformitate cu art. 6 din Legea nr. 171 din 11 iulie 2012).

Nr. d/o	Denumirea completă a persoanei juridice/ numele, prenumele persoanei fizice	Funcția deținută / relațiile de familie	Data numirii în funcția deținută	Data eliberării din funcția deținută
d) Alte persoane cu funcții de răspundere, inclusiv conducătorul filialei sau reprezentanței				
1	Draghi Marina	Manager al Sucursalei nr. 3 Chișinău	10.05.2018	01.11.2018
2	Domentii Vladimir	Manager al Sucursalei nr. 1 Chișinău	10.05.2018	-
3	Domentii Vladimir	Manager al Sucursalei nr. 3 Chișinău	01.11.2018	-

17. Statutul entității de interes public/modificări la statut (data înregistrării la Camera Înregistrării de Stat): Statutul în redacție nouă înregistrat la Camera Înregistrării de Stat: 27.06.2012

În semestrul II 2018, nu au fost înregistrate modificări la Statut.

Statutul Băncii cu toate modificările este publicat pe pagina web a Băncii după următorul link: http://www.procreditbank.md/files/pdf/Statut%20_28.03.18.pdf

18. Informația privind publicarea raportului semestrial al entității de interes public (organul de presă prevăzut în statutul entității):

Publicația Periodică “Capital Market”

www.procreditbank.md

Mecanismul Oficial de Stocare a Informațiilor

II. Situațiile financiare semestriale, în componența stabilită de prevederile legale (prezentate Biroului Național de Statistică).

Situațiile financiare pentru semestrul II 2018 vor fi incluse în Situațiile financiare anuale 2018.

Totodată situațiile financiare ale Băncii sunt publicate pe pagina web a Băncii după următorul link: <http://www.procreditbank.md/Publicatii>

III. Societatea de audit:

Denumirea completă a societății de audit, sediul și numărul de telefon al societății de audit, numele, prenumele și telefonul conducătorului, data și numărul contractului de audit, seria, numărul și data eliberării licenței pentru desfășurarea activității de audit:

Î.C.S. “PricewaterhouseCoopers Audit” S.R.L., str. Maria Cebotari 37, mun. Chișinău, MD-2012, Republica Moldova, Tel. 022 251700, Administrator Constantin Barbaroș, Contractul de audit nr. A11/2016 din 26.04.2016, Licența nr. 053478 Seria A MMII din 09.02.2007 valabilă pînă la 09.02.2022

IV. Raportul auditorului (după caz), cu indicarea datei întocmirii raportului auditorului/raportului de revizuire.

Situațiile financiare semestriale nu au făcut obiectul unei revizurii al auditorului.

V. Raportul conducerii (raportul intermediar al conducerii în cazul raportului semestrial), conform pct. 16 subpct. 3) și pct. 20 subpct. 3) din Regulament.

Raportul intermediar al conducerii pentru semestrul II anul 2018 va fi inclus în Raportul anual pentru anul 2018.

VI. Declarațiile persoanelor responsabile ale entității de interes public, conform pct. 16 subpct. 4) și pct. 20 subpct. 4) din Regulament.

DECLARAȚIE PE PROPRIE RĂSPUNDERE

Subsemnata Olga Bulat, Președinte al Comitetului de Conducere BC “ProCredit Bank” S.A., declar pe propria răspundere: că, situațiile financiare semestriale sunt întocmite conform legislației în vigoare și oferă o imagine corectă asupra elementelor patrimoniale, poziției financiare și performanței financiare ale BC “ProCredit Bank” SA, precum și confirm că, raportul conducerii prezintă corect evoluția și rezultatele activității de interes public.

Numele și prenumele:

Olga Bulat

Semnătura:

Data:

/ / 2019

DECLARAȚIE PE PROPRIE RĂSPUNDERE

Subsemnata Elena Gorneț, Contabil-Șef al BC “ProCredit Bank” S.A., declar pe propria răspundere: că, situațiile financiare semestriale sunt întocmite conform legislației în vigoare și oferă o imagine corectă asupra elementelor patrimoniale, poziției financiare și performanței financiare ale BC “ProCredit Bank” SA, precum și confirm că, raportul conducerii prezintă corect evoluția și rezultatele activității de interes public.

Numele și prenumele:

Elena Gorneț

Semnătura:

Data:

/ / 2019

VII. Informații privind evenimentele care influențează sau pot influența activitatea entității de interes public și/sau prețul valorilor mobiliare ale acesteia în conformitate cu cerințele prevăzute în Legea nr. 1134-XIII din 2 aprilie 1997 și Legea nr. 171 din 11 iulie 2012.

Nr. d/o	Denumirea evenimentului	Data producerii evenimentului	Organul de conducere autorizat care a luat decizia corespunzătoare	Data adopției deciziei corespunzătoare	Sursa unde-a publicat decizia organului de conducere	Data publicării deciziei
1	Schimbări în organele de conducere (demisionarea unui conducător de sucursală și numirea unui conducător temporar) (pct. 29 subpct. 7) din Regulament.	01.11.2018	Consiliul Băncii	N/A	pagina web a Băncii www.procreditbank.md MOSI CNPF	06.11.2018

VIII. Informații privind tranzacțiile importante (cota cărora alcătuiește cel puțin 5% din acțiunile emise de către entitatea de interes public) efectuate cu acțiunile entității de interes public.

Nu au avut loc.

IX. Semnături

Semnăturile persoanelor cu funcții de răspundere și ștampila umedă a entității de interes public

Membrul Consiliului

Stela Ciobu

Organul executiv/Președintele Comitetului de Conducere

Olga Bulat

Contabilul-șef

Gorneț Elena

Consiliul S.A. “Angro-Impex”

anunță convocarea Adunării generale anuale pe data de 30 Martie 2019 la ora 11-00 cu înregistrarea acționarilor la ora 10.00-11.00, pe adresa mun. Chișinău, bd. Dacia 30/1.

ORDINEA DE ZI:

1. Aprobarea Dării de seamă financiară pe a. 2018,
2. Aprobarea Dării de seamă a Comisiei de cenzori pe a. 2018,
3. Repartizarea profitului pe a. 2018,
4. Decizia firmei „Invest-Audit”.
5. Alegerea Comisiei de Cenzori a Societății

Cu materialele adunării acționarii pot lua cunoștință începând cu data de 11 Martie 2019. Participanții adunării v-or prezenta buletinul de identitate.

Tel. 764833, 777832.

Stimați acționari ai SA „Laurent”

La data de 19.02.2019 la adunarea generală extraordinară a acționarilor SA “Laurent” unanim

S-A APROBAT URMĂTOAREA DECIZIE:

1. De a majora capitalul social al Societății prin aport bănesc SA “Laurent”. Suma majorării va constitui 4 800 000 lei. Majorarea se va efectua prin emisia suplimentară a acțiunilor ordinare nominative nematerializate de clasa I cu drept de vot, cu drept la achitarea dividendelor și o parte din patrimoniu în cazul lichidării societății, cu valoarea nominală 1 (unu) lei pentru una acțiune.

La data de 26.02.2019 la adunarea generală extraordinară a acționarilor SA “Laurent” unanim

S-A APROBAT URMĂTOAREA DECIZIE:

1. De a aproba lista subscriitorilor la emisia IV a acțiunilor ordinare nominative.
2. De a aproba darea de seamă cu privire la rezultatele subscrierii la valorile mobiliare.
3. De a aproba introducerea schimbărilor și modificărilor în statutul SA “Laurent”.
4. De a autentifica procesul verbal al adunării generale extraordinare, anexele, lista acționarilor participanți la adunare de către Cenzor.

Когда в Кишиневе появится румынский газ?

2

Спустя три года спрос на валюту превысил предложение

3

Может ли сельское хозяйство стать доходным?

4

Молдавским сельхозпроизводителям помогут продвигать продукцию на европейские рынки

Первые 19 молдавских компаний в области производства и переработки фруктов и меда участвуют в проходящем в Кишиневе семинаре в рамках программы Export Coaching. Она предусматривает проведение обучающих курсов с целью повышения способностей участников по выходу и расширению присутствия на рынках Евросоюза.

Как передает «ИНФОТАГ», об этом сообщила ассоциация Moldova Fruct, которая внедряет программу совместно с Центром содействия экспорту из развивающихся стран (правительственное ведомство Голландии – «И.») и проектом «Реформа инвестиционного климата РМ» Международной финансовой корпорации (IFC).

По словам специалиста IFC Фелиции Прикоп (Felicicia Priscop), Export Coaching представляет собой индивидуальную программу помощи сельхозпроизводителям, которая за два года призвана помочь фермерам выйти на новые рынки в ЕС.

«Мы отобрали лучшие компании. Наши эксперты сделают все возможное, чтобы помочь

им стать более конкурентоспособными на европейских рынках уже в ближайшем будущем», – сказала она.

Первый цикл обучения проходит на тему «Молдова – маркетинговый план экспорта: свежие и переработанные фрукты, а также продукты пчеловод-

ства». В рамках этого цикла голландские эксперты представят методологию разработки плана экспортного маркетинга, помогут участникам определить возможности и конкурентные преимущества, лежащие в основе жизнеспособных экспортных стратегий.

Специалист по маркетингу Moldova Fruct Адриан Кожокару сообщил, что семинар является первым этапом более широкого учебного процесса, направленного на разработку индивидуальных планов экспортного маркетинга.

ИНФОТАГ

Курс валют на 27.02.2019 г.

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	17.1288
EUR	1	19.3273
UAH	1	0.6305
RON	1	4.0683
RUB	1	0.2588

Внимание читателей!

Газеты Capital Market можно приобрести в следующих региональных киосках Moldpresa в:

Бельцах: №132; 133; 156
Комрате: №169
Кагуле: №170
Оргееве: №150
Хынчештах: №161
Сороках: №223

Кроме того, любой номер газеты или копию можно приобрести в редакции газеты Capital Market по адресу: Кишинев, ул. В. Александри, 115.

CAPITAL Market

ВНИМАНИЮ АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВ!

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com
тел.: 022 22-12-87;
факс: 022 22-05-03

Вниманию компаний – субъектов публичного интереса!

Оператор Официального механизма накопления информации ÎS Capital Market сообщает, что механизм накопления информации функционирует по электронному адресу: <http://emitent-msi.market.md>.

Телефоны для справок:
022 221287, 022 229445

Подпишись!

Подпишись на газету Capital Market в любом отделении «Poșta Moldovei»

страны или у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

Агентство "Ediții Periodice" (022) 233740

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Когда в Кишиневе появится румынский газ?

Крупнейший проект по энергетическому взаимодействию между Молдовой и Румынией продолжается путем продления газопровода «Яссы – Унгены» до Кишинева. Работы по строительству трубопровода «Унгены – Кишинев» начались 18 февраля в присутствии премьер-министра Павла Филиппа и вице-премьера по реализации стратегических партнерств Румынии Анны Бирчалл.

«Сегодня мы делаем второй шаг к энергетической безопасности и независимости. Сегодня таким способом символически происходит объединение», – заявил премьер-министр Павел Филипп.

Глава Правительства отметил, что проект имеет национальное и стратегическое значение. Через газопровод «Яссы – Унгены» было поставлено порядка 1 млн кубических метров газа в год. Это означает, что в Унгены и в другие близлежащие населенные пункты поставлялся румынский газ. После внедрения второго этапа инвестиций в размере 93 млн евро, газопровод «Унгены – Кишинев» протяженностью 120 км сможет обеспечить нашу страну необходимым объемом природного газа.

«Сегодня мы, по сути, делаем второй шаг к энергетической безопасности и независимости. После многих лет, когда цена на газ использовалась в качестве утешения теми, кто его поставлял в Молдову, мы приближаемся к тому дню, когда это больше не повторится. Наша страна сможет принимать решения на благо граждан, ничем не рискуя. И это потому, что у нас есть второй альтернативный источник», – сказал премьер-министр.

Работы по строительству газопровода «Унгены – Кишинев», второго этапа проекта по взаимодействию «Яссы – Унгены», который был начат 18 февраля, могут быть завершены до 31 декабря этого года. Об этом заявил государственный секретарь Министерства экономики и инфраструктуры Виталие Юрку.

В июне 2018 года, когда началась процедура реорганизации Vestmoldtransgaz из государственного предприятия в общество с ограниченной ответственностью, и даже еще позже, было объявлено, что до 31 декабря 2019 года газопровод соединит Унгены и Кишинев.

В конце октября прошлого года Transgaz и Европейский инвестиционный банк подписали в Люксембурге договор о финансировании проекта взаимодействия «Унгены – Кишинев» на сумму 38 млн евро. Реализация проекта заключается в строительстве тру-

бопровода по транспортировке природного газа «Унгены – Кишинев»; трех газораспределительных станций (две в Кишиневе и одна – в Унгенах, село Семень); обустройство диспетчерского центра и управления в Гидигиче.

Пресс-секретарь Министерства экономики Румынии Александру Маковейчук сообщил в сентябре, что Eurotransgaz, чьим единственным пайщиком является Transgaz, и которая взяла «обязательство по постройке газопровода «Унгены – Кишинев» в течение двух лет», обнародовала 28 сентября 2018 года объявление об участии в строительстве газопровода. Срок окончания работ – 2019 год.

Но на протяжении многих месяцев предприятие Vestmoldtransgaz, купленное румынской компанией Transgaz, пытается найти компании по постройке сегментов трубопровода «Унгены – Кишинев», что приведет к реальному взаимодействию молдавской и румынской газовых систем.

Когда же будет завершено строительство газопровода «Унгены – Кишинев»? Планы, озвученные властями, выглядят хорошо. Так же как и в случае со строительством газопровода «Яссы – Унгены». Строительство трубопровода по взаимодействию газовых сетей Румынии и Молдовы заявлено в 2010 году. Но и через два года работы не начались. Причины различны: от проблем с приобретением земельных участков до смены партнеров. После заседания правительств Румынии и Молдовы было объявлено, что газопровод будет готов в 2012 году. В итоге стройка открылась 27 августа 2014 года, ровно через год после начала работ.

Согласно условиям инвестиционной программы, в распоряжении Transgaz есть 23 месяца на постройку газопровода «Унгены – Кишинев». То есть он может быть сдан в эксплуатацию только летом 2020 года.

Контракт Республики Молдова с Российской Федерацией о поставках газа истекает 1 января 2020 года. Это тревожный фактор не только для Молдовы, но и для европейских партнеров, стран ЕС, потребляющих этот газ. Остановка транзита по украинской территории, в том числе из-за непонятных отношений России и Украины, ставит под вопрос дальнейшее развитие событий после 1 января 2020 года. Беспокойство экспертов вызывает и то, что Россия строит «Турецкий поток» в обход Украины и Молдовы, то есть Россия сможет диктовать свои условия поставки газа.

Сдача в эксплуатацию и начало экспорта газа потребителям Молдовы до 2020 года может опоздать, так считают в Независимом аналитическом центре Expert-Grup. По мнению экспертов, есть обеспокоенность в отношении проек-

та взаимодействия Румынии и Республики Молдова. Среди тревожных факторов называют способность Transgaz завершить работы на румынской территории и проблемы с проведением работ по строительству по семи лотам, на которые был разделен проект «Унгены – Кишинев» в Молдове.

«Строительство газопровода «Унгены – Кишинев» влечет ряд проблем, в том числе связанных с передачей ответственности за подключение к Румынии путем приватизации Vestmoldtransgaz румынским оператором Transgaz. Задержка, связанная с выполнением условий приватизации, получением необходимых разрешений и регулированием порядка вывода земель, затянула процесс прохождения технических и законных процедур до второй половины 2018 года. Опоздание связано и с отсутствием предложений по строительным работам на 7 лотах. Отсутствие альтернативного источника приобретения газа является слабым местом Кишинева в переговорах по новому контракту с «Газпромом», истекающим в декабре 2019 года», – считает Серджиу Тофилат, эксперт в сфере энергетики Watchdog.md.

Участие румынского оператора в других проектах взаимодействия, таких как Болгария – Румыния – Венгрия, вызывает вопрос, сможет ли компания управлять несколькими проектами одновременно. Имеется в виду привлечение рабочей силы, приобретение материалов и непосредственно ведение работ, говорят эксперты.

Еще одна проблема связана с экономической рентабельностью газопровода и его оптимальной эксплуатацией.

«На самом деле проект экономически нерентабелен, если не использовать по максимуму мощность по адекватному тарифу. Учитывая сезонный характер потребления газа, Молдове потребуются мощности по хранению газа, чего сейчас просто нет», – считает программный директор Expert-Grup Денис Ченуша.

«Румынские поставщики не смогут адаптироваться к рынку, где «Газпром» поставляет газ приднестровскому региону через «Молдовагаз», без его оплаты. Это еще один источник угрозы для румынских экспортеров газа, которые могут отказаться от прихода на рынок, где существует подобная практика нечестной конкуренции», – заявила эксперт в сфере энергетики Expert Forum Ана Отилия Нуцу.

Как считают эксперты, ускорение взаимодействия между Румынией и Молдовой – это безотлагательная потребность, необходимая для ликвидации монопольного присутствия «Газпрома».

Влад БЕРКУ

Эксперт: Криптофермы в Приднестровье ведут к увеличению долга Moldovagaz перед «Газпромом»

Работа ферм по генерированию криптовалюты в Приднестровье ведет к увеличению долга Moldovagaz перед российским «Газпромом», а также способствует финансированию «сепаратистского режима в Тирасполе». Такого мнения придерживается эксперт в области энергетики Серджиу Тофилат.

Как передает «ИНФОТАГ», по его словам, криптофермы, которые используются для обработки операций с криптовалютами, потребляют очень большие объемы электроэнергии, вырабатываемые Молдавской ГРЭС.

Эксперт отметил, что для повседневных нужд станция, использующая газ для выработки электроэнергии, работает на пониженных мощностях, но способна вырабатывать гораздо больше, если задействует все свободные мощности.

«Газ, который поставляется в Приднестровье, идет их местному оператору – «Тираспольтрансгаз», который потом продает его местным потребителям по значительно заниженному тарифу, а деньги от потребителей идут не в Moldovagaz, а в бюджет Приднестровья», – напомнил он.

Тофилат пояснил, что генерирование криптовалюты в Приднестровском регионе приводит к увеличению объемов закупки электроэнергии и потреблению газа, а в итоге увеличит финансирование бюджета «сепаратистского региона».

Менее 10 тыс. человек (15% от общего числа субъектов декларирования) представили свои декларации о доходах за 2018 г.

Национальный орган по неподкупности (ANI) рекомендует госслужащим и другим субъектам обязательного декларирования доходов представить свои декларации в агентство, даже если после истечения крайнего срока подачи деклараций прошло более одного месяца.

Кроме того, субъектам настоятельно рекомендуется обеспечить точное, полное декларирование личных доходов и интересов. В ANI обращают внимание, что, несмотря на простоту подачи деклараций, заявители должны убедиться в наличии действующей электронной подписи и всех документов, подтверждающих происхождение дохода. Декларацию нужно подать до 31 марта, однако большая часть лиц откладывает подачу декларации на последние дни марта, что приводит к перегрузке системы «Электронная неподкупность».

В агентстве отмечают, что нарушение требований относительно сроков обязательного декларирования доходов и личных интересов, а также отказ от подачи деклараций является основанием для приостановления мандата и трудовых отношений госслужащего.

В то же время несвоевременная подача декларации наказывается штрафом в размере от 30 до 60 у. е., а непредставление декларации о доходах и личных интересах предполагает санкции от 60 до 90 у. е. Более подробная информация доступна на сайте агентства: www.ani.md.

Молдова в 2018 г. увеличила экспорт алкогольной и табачной продукции примерно на 9% – до \$218,9 млн

Как сообщили агентству InfoMarket в Национальном бюро статистики, в частности, в январе – декабре 2018 г., в сравнении с тем же периодом предыдущего года, поставки за рубеж продукции из товарной группы «Напитки и табак» увеличились на 8,8%, составив \$218,9 млн.

При этом экспорт алкогольных и безалкогольных напитков в 2018 г., в сравнении с предыдущим годом, повысился в денежном выражении на 7,4% – до \$196,1 млн, а экспорт табака и табачных изделий вырос на 22,5% – до \$22,8 млн. Экспорт напитков и табака в 2018 г. занял по объему 5-е место в общей структуре молдавского экспорта с долей в 8,09% от общего объема поставок отечественной продукции против 8,3% годом ранее. При этом за год доля экспорта напитков в общем объеме экспорта сократилась с 7,53 до 7,24%, а табака и табачных изделий – выросла с 0,77 до 0,84%.

Молдова в 2018 г. заняла второе место по объему поставок яблок в Россию с долей в 20,5% от общего объема

Об этом сообщили российские СМИ, отметив, что в целом РФ в прошлом году закупила 844 тыс. тонн яблок на \$517,4 млн, при этом основными странами – поставщиками свежих яблок в Россию в 2018 г. стали Сербия (20,7%), Молдова (20,5%) и Китай (16,5%).

Кроме того, Россия импортировала свежие яблоки из Ирана (7,3%), Турции (7,2%), Азербайджана (6,7%), Чили (5%), Беларуси (3,4%), ЮАР (3,4%), Аргентины (3%), Бразилии (2%), Новой Зеландии (2,8%), Македонии (1,2%) и других стран.

InfoMarket

Бизнес скупает валюту

В январе 2019 года уровень покрытия чистого спроса валюты со стороны хозяйствующих субъектов путем чистого предложения валюты от физических лиц составил 61,2% (73,4% в декабре 2018 года). По сравнению с предыдущим месяцем, чистое предложение валюты от физических лиц снизилось на 20,7 млн долларов (-13,3%), а чистый спрос на валюту со стороны хозяйствующих субъектов вырос на 8,4 млн долларов (+3,9%). Таковы данные Национального банка Молдовы.

В результате возросшего спроса на валюту НБМ купил валюты на сумму 92,7 млн долларов на местном межбанковском рынке.

В январе 2019 года молдавский лей немного подорожал – на 0,5% по отношению к доллару США, до 17,1468 доллара/MDL (17,2264 доллара/MDL в декабре 2018 года). По сравнению с показателем, зарегистрированным в конце июня, национальная валюта немного подорожала – на 0,23%. В структуре чистого предложения валюты от физических лиц наибольшая доля по-прежнему пришла на евро-пейскую валюту (69,4%).

Экономист IDIS Viitorul Вячеслав Ионицэ сообщил, что спрос на валюту превысил предложение на 74 млн долларов. В течение трех лет годовое предложение валюты превышало спрос, хотя в некоторые месяцы спрос был выше. Избыток валюты за эти три года достиг в октябре 742 млн долларов.

Предложение на валюту осталось относительно стабильным – на уровне около 2 миллиардов в год, спрос вырос с 1,67 до 2,145 миллиарда. За последние три месяца спрос на валюту превысил на 151 млн долларов предложение, из которых 86 млн только в январе.

ВАЛЮТНЫЕ РЕЗЕРВЫ НБМ УМЕНЬШИЛИСЬ НА 175 МЛН ДОЛЛАРОВ

После интервенций Нацбанка валютные резервы сократились в начале года на 130 млн долларов, а по сравнению с историческим максимумом в октябре 2018 года, валютные резервы НБМ сократились на 175 млн долларов.

«Сокращение резервов эксперты прогнозировали еще летом, поскольку перед выборами резко растет спрос на валюту, а предложение остается относительно стабильным. Рост курса валюты объясняется несколькими факторами, основными из которых являются увеличение потребления населения и создающаяся тенденция скупки валюты хозяйствующими субъектами. Интервенция НБМ в январе – феврале была преувеличенной. Если внимательно проанализировать динамику валютного курса, можно заметить, что молдавский лей дорожал по отношению к валютной корзине евро/доллар до августа 2018 года, затем пошел легкий спад до декабря.

Обесценивание за четыре месяца составило в целом 4,4% или менее 0,25% за неделю. Темпы обесценивания находились в пределах психологической зоны комфорта граждан», – отметил Ионицэ.

Он подчеркнул, что мощные интервенции НБМ в этом году изменили общий тренд, и молдавский лей уже седьмую неделю подряд отмечает значительный рост по отношению к евро и доллару. В этот период он укрепился на 1,3% по отношению к валютной корзине евро / доллар.

По мнению экспертов, НБМ должен проводить более спокойную политику по отношению к валютному курсу, осторожнее проводить интервенции на валютном рынке и обеспечивать стабильность валютного курса, с незначительными тенденциями обесценивания, что спасло бы валютный резерв НБМ.

ПОТРЕБЛЕНИЕ ПОДПЫТЫВАЕТСЯ РОСТОМ КРЕДИТОВАНИЯ

По данным НБМ, средневзвешенная процентная ставка по кредитам в национальной валюте, предоставленным молдавскими банками, снизилась в январе 2019 года до нового исторического минимума – 8,34% годовых. В январе прошлого года этот показатель составлял 9,80%.

Это девятый месяц подряд, когда ставки по кредитам не превышают 9%. По мнению финансовых экспертов, это происходит из-за переизбытка ликвидности.

Ставки по кредитам начали снижаться в январе 2009 года, когда достигли 23,25% в общем по системе, а по кредитам для физических лиц даже 24,19%. После этого последовал длительный период удешевления банковского финансирования, который в ноябре 2014 года был охарактеризован ставками в размере 9,81% годовых, но в результате банковского кризиса ставки снова возросли, достигнув в январе 2016 года 16,09%. Затем на фоне ослабления денежно-кредитной политики Центробанка наметилась тенденция к постоянному снижению процентных ставок по кредитам.

По данным НБМ, в январе 2019 года банки предоставили кредиты в национальной валюте на сумму 1 млрд 457 млн леев, что на 400 млн больше, чем в первый месяц 2018 года. Более 93% кредитов были

выданы на срок более года и под 8,31% годовых.

Физические лица получили кредиты в леях в среднем под 7,74% годовых, а средний процент по ипотечным кредитам составил 6,27%. Банковская статистика показывает, что в январе этого года население получило ипотечных кредитов на 162,45 млн леев, по сравнению с 99,57 млн леев в прошлом году.

Средневзвешенная процентная ставка по кредитам, выданным в валюте за отчетный период, составила 4,36%. На фоне удешевления кредитов в леях, хозяйствующие субъекты и население получили в январе 2019 года кредиты в валюте на сумму, эквивалентную 662 млн леев, по сравнению с 1 млрд 457 млн леев кредитов в национальной валюте.

По информации В. Ионицэ, таким образом, до февраля 2018 года общий объем кредитования в банковской системе подвергался постоянному падению, в том числе на основании снижения кредитов, выдаваемых предпринимателям. Общий объем кредитов снизился на 14,8 млрд леев – с 47,2 млрд леев с середины 2014 г. до 32,1 млрд леев к началу 2018 г. Этот спад объясняется исключительно снижением объема кредитов, выдаваемых предпринимателям. На протяжении всего этого времени кредитование физических лиц не страдало. Однако сейчас мы видим оживление процесса кредитования, который в 2018 г. вырос на 3,4 млрд леев, из которых более половины были выданы одним-единственным банком – МАИВ. Он увеличил портфель кредитов на 1,8 млрд леев.

В 2018 году излишек ликвидности в банковской системе достиг максимальных показателей за всю историю Республики Молдова, как в абсолютных, так и в относительных значениях. Он составил 28,2 миллиарда леев или 45% всех вкладов. Массовые сбережения денег и низкий уровень кредитования привел к такой аномалии и вынудил НБМ стерилизовать рекордные 42,5% от всех леевых вкладов, на что было потрачено около 600 млн леев.

«Оживление процесса кредитования в 2018 году увенчалось завершением банковского кризиса, который длился пять лет. В 2019 году мы предвидим улучшение соотношения кредитов к ВВП и соотношения кредитов и депозитов. Это позволит Нацбанку ослабить монетарную политику и снизить обязательные резервы, которые за последние полгода находятся на рекордном уровне с момента провозглашения независимости страны – 42,5%», – добавил Ионицэ.

Виктор УРСУ

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnprf.md

Внимание эмитентов и владельцев ценных бумаг, допущенных к торгам в рамках многосторонней торговой системы (МТС)

Национальная комиссия по финансовому рынку (НКФР), руководствуясь предписаниями Закона о Едином центральном депозитарии ценных бумаг №234/2016 (часть (8²) статьи 46), начинает с 01.03.2019 процедуру проверки данных по акциям владельцев ценных бумаг, допущенных к торгам в рамках МТС.

В связи с этим отмечаем, что соответствующая проверка включает: баланс размещенных, находящихся в обращении и казначейских ценных бумаг, путем сверки данных из реестров регистрационных обществ с данными, которыми владеет НКФР, хранители и эмитенты ценных бумаг.

В то же время обращаем внимание владельцев ценных бумаг, допущенных к торгам в рамках МТС, на необходимость проверки правильности данных по принадлежащим акциям, внесенных в реестр акционеров.

Список акционерных обществ, допущенных в рамках МТС, и регистрационных обществ вы можете найти на официальном сайте НКФР www.cnprf.md, в разделе Anunțuri.

Примечание: Проверка продолжится до передачи реестров владельцев ценных бумаг, допущенных к торгам в рамках МТС, Единому центральному депозитарию ценных бумаг, согласно Программе передачи, установленной НКФР.

Контакты: 022 859 450.

В январе доходы госбюджета увеличились на 10%

Доходы госбюджета Молдовы в январе 2019 г. составили 2 млрд 531,2 млн леев, что на 10% (229,1 млн леев) больше показателей того же периода 2018 г.

Как сообщила агентству InfoMarket в Минфине, между тем расходы госбюджета Молдовы в первый месяц этого года составили 2 млрд 883,9 млн леев, увеличившись на 26,9% (+610,5 млн леев), в сравнении с аналогичным периодом предыдущего года.

В итоге в январе 2019 г. дефицит госбюджета страны составил 352,7 млн леев. По данным Минфина, наибольшие суммы доходов казне в январе 2019 г. принесла Государственная налоговая служба: доходы ГНС в январе 2019 г. составили 1 млрд 301,9 млн леев, увеличившись на 133,6 млн леев (+11,4%), в сравнении с тем же периодом 2018 г.

В то же время в структуре доходов госбюджета в первый месяц этого года доходы, обеспеченные Таможенной службой, составили 1 млрд 235 млн леев, сократившись на 61,2 млн леев (-4,7%), в сравнении с аналогичным периодом предыдущего года.

Доходы по проектам, финансируемым из внешних источников, в январе 2019 г. составили 48,9 млн леев против 3,4 млн леев годом ранее, увеличившись, таким образом, на 45,5 млн леев (почти в 14,4 раза).

Другие доходы составили 117,4 млн леев, превысив показатели того же периода прошлого года на 33,3 млн леев (+39,6%).

По данным Минфина, из общей суммы доходов бюджета поступления от налогов и пошлин в январе 2019 г. составили 2 млрд 334,9 млн леев, что на 6,7% (146 млн леев) больше, в сравнении с тем же периодом 2018 г. Поступления от подоходного налога составили 387,9 млн леев и выросли на 10,3% (+36,2 млн леев). Поступления от НДС (с учетом возврата НДС) составили 1 млрд 423,6 млн леев, увеличившись на 125,6 млн леев (+9,7%). Доходы от акцизов (с учетом возврата акцизов) составили 287,5 млн леев, что на 10% (31,8 млн леев) меньше, в сравнении с аналогичным периодом 2018 г. Возврат Минфином НДС и акцизов в январе 2019 г. составил 172 млн леев, что на 77,9 млн леев (31,2%) меньше, чем годом ранее.

InfoMarket

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки: Moldpresa: 67770. Poșta Moldovei: PM21700
Издатель: CAPITAL MARKET I.S.

Регистрационный №: 1003600114204, 27 октября 2003 года

Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку

Административный совет: Председатель: Нина ДОСКА, Елена ВАСИЛАКЕ, Михай ДОРУК, Рамона НИКУЛЧА, Александру КИРТОКА.

Главный редактор: Геннадий ТУДОРЯНУ

Тел.: /373 22/ 229-445

Заместитель главного редактора: Лилия АЛКАЗЭ

Прием объявлений и отчетов: ziarulcm@gmail.com

Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58

Факс: /373 22/ 22-05-03

Адрес: ул. Василе Александри, 115.

(угол бул. Штефан чел Маре)

Cod IBAN: MD69VI00022249111050MDL BC "Victoriabank", S.A., fil.11, Chișinău, BIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket". Статьи, помеченные знаком #, публикуются на правах рекламы. Каждый материал, опубликованный на страницах "Capital Market", отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "Edit Tipar Grup" SRL

Может ли сельское хозяйство стать доходным?

Несмотря на то, что 2018 год был удачным с точки зрения урожая, сельхозпроизводители испытывают недостаток финансовых средств для начала весенних работ. Многим фермерам не выплатили субсидии, другие оказались на грани банкротства из-за низких цен на фрукты и овощи. Об этом и многом другом говорили участники общего собрания Национальной федерации фермеров, состоявшегося на прошлой неделе в Кишиневе.

Производители жаловались, что их качественную продукцию не ценят по достоинству, что они испытывают проблемы с получением банковских займов, причем расходы на сбор урожая намного превышают полученные доходы. Кроме того, фермеры считают, что им сложно работать на местном рынке, так как больше всего от их труда выигрывают только посредники.

По словам исполнительного директора Национальной федерации фермеров Василе Мырзенко, кризис в банковской сфере, вызванный кражей и бедностью населения, привел к сокращению потребления на рынке, что отразилось на доходах фермеров.

«В прошлом году мы провели семинары и консультации по вопросу доступа к субсидиям, многие фермеры подали заявку на получение государственных субсидий. Помогли с составлением бизнес-планов. С удовлетворением можем констатировать, что в Федерацию приходят молодые фермеры. Только в прошлом году к нам присоединилось около 600 фермеров. Получили хороший урожай. Финансовые результаты не так хороши, потому что снизились возможности потребления агропищевых продуктов на местном рынке», – сообщил В. Мырзенко.

Председатель Национальной федерации фермеров Валериу Косарчук подчеркнул необходимость внесения поправок в Положение о предоставлении субсидий. «Мы постоянно призываем к улучшению условий дотирования. В связи с этим Федерация направила Министерству сельского хозяйства, регионального развития и окружающей среды предложения по улучшению Положения и Закона об общих принципах субсидирования в Республике Молдова. Среди основных предложений: принятие Закона об аграрном кредите, создание Фонда гарантирования аграрных кредитов с минимальным капиталом в 400 миллионов леев и увеличение Фонда субсидий до 2 миллиардов леев», – сказал Косарчук.

«Фермерам нужны эти деньги на развитие бизнеса. Мы предложили, чтобы не менее 50%

Фонда субсидий направлялось на финансирование проектов авансом. Кроме того, предлагаем ввести схему прямых выплат поектарно, как это делается в европейских странах. Одно из предложений предусматривает выдачу начальной суммы в 20 тысяч евро молодым фермерам, открывающим фермы в сельских населенных пунктах», – добавил В. Косарчук.

По его словам, на 2019 год Федерация наметила четыре основные задачи по развитию аграрного сектора:

1. повышение способности Федерации по оказанию поддержки фермерам;
2. трансфер знаний и информации в сфере развития бизнеса;
3. повышение уровня представительности и лоббирования;
4. развитие предпринимательских способностей молодых фермеров и женщин, их вовлечение в социально-экономическую деятельность.

Фермеры уверены, что сельское хозяйство может быть доходным для них и для их семей, может обеспечить стабильное будущее, если государство будет проводить эффективную политику в этой сфере.

В интервью для radiochisinau.md фермер Ефим Томояну выразил недовольство тем, что около 60 процентов собранного им урожая пропадает на поле. «Где-то 40 процентов продаем. Остальное остается на земле. Вот у нас в Кантемире есть фабрика. Три года там хранятся маринованные помидоры – их негде продавать. И зачем нам выращивать помидоры?!», – спрашивает фермер.

Фермер Анатолие Одайник, производитель зерновых и молочных продуктов из Каушан, сообщил для портала agrobiznes.md, что для развития производителям нужна стабильность цен на рынке, иначе прибыль получают только посредники.

«Я произвожу пшеницу, кукурузу, а также держу отару овец. К сожалению, накопилось много острых проблем. Думаю, что государство должно вмешаться, так как каждый год цены на рынке колеблются. В прошлом году по некоторым культурам получен высокий урожай, но цены снизились. Я хотел выса-

дить ореховый сад, чтобы вернуть детей из-за границы домой. Но если в 2017 году килограмм стоил около 100 леев, то в этом году цена составляет уже 30-40 леев. Мотивируют тем, что орехи плохого качества, но ведь так не везде, и даже качественные орехи стоили максимум 45-50 леев. В этом году по более низким ценам продал и пшеницу, и кукурузу. Точно так же и с брынзой. Рынок требует управления, иначе у нас просто не будет местных продуктов», – сказал фермер.

Представители Министерства сельского хозяйства, регионального развития и окружающей среды считают, что государство старается поддержать мелких фермеров, вовлекая их в долгосрочные стратегии, а одним из приоритетов на данные моменты является создание предприятия по переработке аграрной продукции и расширение внешних рынков сбыта.

На общем собрании Национальной федерации фермеров Молдовы генеральный секретарь Министерства сельского хозяйства, регионального развития и окружающей среды Юрие Ушурелу отметил, что «в стратегию и план действий министерства включен вопрос развития сегмента переработки сельскохозяйственной продукции. В 2018 году у нас были низкие мощности переработки. Из 38 консервных фабрик осталось шесть, из них только две действуют».

По его словам, если учесть проблемы последних лет, фермеры должны сосредоточиться на производстве культур с добавленной стоимостью, в том числе экопродуктов.

Он сообщил, что потребительская способность в стране достаточно низкая. Есть много проблем, с которыми сталкиваются аграрии при экспорте товаров, а мелкие фермеры рискуют остаться без средств.

«Речь идет не об отсутствии ресурсов, но стоимость продукции высока, отсюда низкая рентабельность. Внутренний рынок не способен поглотить всю продукцию. Для внедрения интенсивного сельского хозяйства надо развивать интеллектуальные способности, стимулирование ассоциирование и применять современные аграрные технологии», – добавил Ю. Ушурелу.

Члены федерации фермеров считают, что продвижение ассоциирования и современных форм кооперации производителей может привести к развитию малых фермеров Республики Молдова.

Лилия АЛКАЗЭ

ЖДМ объявил тендер на ремонт 233 км железнодорожных путей

Госпредприятие «Железная дорога Молдовы» объявило тендер по отбору компании для проведения работ по реабилитации железнодорожной инфраструктуры.

Как сообщили «ИНФОТАГ» в ЖДМ, речь идет о проектировании и реконструкции железнодорожной линии Бендеры – Бессарабка – Этулия – Джурджулешты протяженностью около 233 км, а также ремонте станции Джурджулешты.

«Целью проекта является обновление и модернизация путей, командно-сигнального управления, телекоммуникаций, железнодорожных переездов и оборудования для электроснабжения. Его реализация позволит увеличить скорость движения поездов до 100 км/час и, соответственно, увеличить грузопоток», – пояснили организаторы.

Заинтересованные организации могут регистрироваться на официальной платформе ЕБРР для электронных закупок (ECEPP) – <https://ecerp.ebrd.com>. Никакие другие способы подачи предложений не принимаются.

Тендер пройдет в два этапа. Первый предполагает подачу технических предложений. На втором отобранные участники представят финансовые предложения.

План реконструкции инфраструктуры является частью обширного и амбициозного проекта реструктуризации и реорганизации молдавского железнодорожного сектора, финансируемого ЕБРР, Европейским инвестиционным банком и Инвестиционным фондом Европейского соседства.

Ранее уже был подписан контракт на покупку 12 новых локомотивов, которые должны поступить в начале следующего года.

Вскоре ЖДМ планирует объявить еще один тендер – для отбора компании, которая внедрит информационную систему управления энергопотреблением.

Денежные переводы в Молдову сократились на 8,7%

Объем денежных переводов в Молдову посредством банков от физических лиц из-за рубежа в январе составил \$94,34 млн, что более чем на \$8,3 млн (8,7%) больше, чем год назад.

Как передает «ИНФОТАГ» со ссылкой на данные Нацбанка (НБМ), \$70,8 млн (-\$8,4 млн) направлено через системы международных денежных переводов. Доля переводов в евро увеличилась за год с 44,7 до 52,5%, тогда как в долларах США и российских рублях, наоборот, уменьшилась с 49,8 до 43,4% и соответственно с 5,5 до 4,1%.

Почти половина трансфертов – 42,8% (+6,2 п. п.) – поступила из стран Евросоюза, а 21% (-7,3 п. п.) – из СНГ.

По странам происхождения переводов в пользу физических лиц впервые на первое место вышел Израиль с долей 22,8% (\$19,6 млн), отодвинув на второе место бескрайнюю Россию – \$17,17 млн (20%). Далее следует Италия – \$11,59 млн (13,5%), США – \$7,13 млн (8,3%), Германия – \$5,55 млн (6,5%), Великобритания – \$4,62 млн (5,4%).

НБМ отмечает, что переводы из-за границы в пользу физических лиц через банки состоят не только из трансфертов трудовых мигрантов, но также включают односторонние переводы в виде пенсий, пособий, наследства, подарков, пожертвований и другие виды переводов.

В 2018 г. объем переводов через банки в пользу физических лиц превысил \$1,266 млрд, что на 5,6% больше, чем годом ранее.

Исторический максимум был зарегистрирован в 2008 г., когда граждане РМ перевели на родину \$1,66 млрд.

Предложение валюты в январе покрыло спрос на нее лишь на 61,2%

Чистый спрос экономических агентов Молдовы на валюту в январе был покрыт ее предложением физическими лицами на 61,2% против 73,4% месяцем ранее.

Как сообщили «ИНФОТАГ» в Национальном банке (НБМ), это вызвано тем, что чистое предложение валюты от физических лиц за месяц снизилось на \$20,7 млн (13,3%) – до \$135,5 млн, в то время как чистый спрос экономических агентов на нее вырос на \$8,4 млн (3,9%) – до \$221,3 млн. В связи с опережающим ростом предложения валюты НБМ вынужден был провести интервенции на рынке в виде продажи \$92,7 млн (+\$71,5 млн).

В январе наблюдалось укрепление лея по отношению к доллару США, средний обменный курс которого повысился с 17,2264 USD/MDL до 17,1468 USD/MDL, или на 0,2%.

Что касается валютной структуры чистого предложения иностранной валюты физическими лицами, наибольшая доля по-прежнему принадлежит евро – 69,4% (-6,6 п. п.). За ним следует российский рубль – 12,8% (+4,9 п. п.), отодвинувший на третье место доллар США – 4,7% (-5,2 п. п.).

ИНФОТАГ

НБМ прогнозирует рост инфляции во втором полугодии 2019 года

Прошло менее полугодия после повышения тарифов на воду и канализацию, и НБМ сообщил, что во второй половине 2019 года ожидается рост тарифов на газ и свет, а также другие услуги. Все это может привести к цепному росту цен.

Среднесрочный прогноз инфляции учитывает некоторые серьезные изменения тарифов на определенные услуги во второй половине 2019 года в результате более высоких цен на энергоресурсы и финансовых отклонений в некоторых отраслях национальной экономики. Принимая во внимание, что тарифы на некоторые регулируемые услуги ведут к серьезным социальным последствиям для населения, момент для их изменения, возможно, обусловлен не только экономическими факторами, но и рядом социальных задач.

В Отчете об инфляции НБМ сообщает, что на инфляцию влияет и изменение методологии установления предельных цен на горючее. В июне и июле 2018 года эти цены, устанавливаемые НАРЭ, отменялись несколько раз. Позже Парламент Республики Молдова утвердил изменения и дополнения в Закон о рынке нефтепродуктов, предусматривающие, что НАРЭ должно устанавливать предельные цены раз в три месяца, а не каждые две недели, как ранее. Но в конце прошлого года были введены поправки в закон, и новая методология должна быть утверждена НАРЭ в марте. В результате НАРЭ не будет больше устанавливать максимальные цены для розничной продажи нефтепродуктов, формировать цены на заправках станут операторы, с учетом собственных расходов и применения ставки рентабельности не более 10%. Длительный период действия фиксированных предельных цен и волатильность цен на нефтепродукты ведут к неясным последствиям внедрения новой методологии внутренних цен на горючее в этом году.

ЦЕНЫ НА ПРОДУКТЫ ПИТАНИЯ ЗАВИСЯТ ОТ КЛИМАТИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ

Неопределенная ситуация с урожаем 2019 года означает, что цены на продукты питания на внутреннем рынке будут в большей степени зависеть от метеорологических условий. Пока показатели прошлой осени и начала года не дают повода к неблагоприятным прогнозам для урожая 2019 года. Исходя из опыта прошлых лет, цены на овощи и фрукты сильно зависят от неблагоприятных климатических явлений, например заморозков, засухи, сильных осадков, расходов на сбор урожая, перевозку, хранение и продажу продуктов в пунктах реализации по всей стране. В случае резкого колебания температур

или сильных осадков, рост цен может превысить прогнозы уже в следующие месяцы.

ЛЕЙ МОЖЕТ ПОДЕШЕВЕТЬ В 2019 ГОДУ НА ФОНЕ СИЛЬНОГО ЕВРО

По информации НБМ, большинство прогнозов указывают на сильное подорожание европейской валюты в этом году вследствие роста процентных ставок в Европейском центробанке. Потрясения в экономике США опаснее, чем стабильное развитие зоны евро, и это благоприятствует установлению паритета евро к доллару. Но есть угроза того, что на фоне негативного развития экономики зоны евро Европейский центробанк отложит повышение процентных ставок, что отразится на позициях евро. Кроме того, на динамику единой европейской валюты оказывают влияние «Брексит» и торговые споры между США и Китаем. В IV квартале 2018 года официальный курс национальной валюты снизился на 1,7% по отношению к доллару США и повысился на 1,2% по отношению к евро, в сравнении с показателями предыдущего квартала.

Национальный банк считает, что избыток ликвидности в банках может вызвать подорожания, так как банки принимают вклады населения и не вкладывают их в экономику. Денежная эмиссия 2018 года в результате интервенций Нацбанка на валютном рынке на сумму 235,4 миллиона долларов США (примерно 3,9 миллиарда леев) привела к увеличению избытков ликвидности в банковской системе примерно до 7,3 миллиарда леев. В краткосрочной перспективе этот излишек может благоприятно отразиться на агрегированном спросе, валютном обменном курсе, и может вызвать инфляционное давление.

По сравнению с предыдущими оценками, нынешний прогноз инфляции чуть ниже, за исключением второго квартала 2019 года и первого квартала 2020 года (аналогичный и соответственно выше). Базовая инфляция была пересмотрена в сторону понижения до начала 2020 года. Темп роста цен на продукты питания пересмотрен в сторону повышения, за исключением первого квартала 2019 года. Нынешний прогноз регулируемых цен чуть выше для первой половины этого года и чуть ниже для остального прогнозируемого периода. Прогноз темпов роста цен на топливо пересмотрен в сторону снижения до третьего квартала 2019 года, и в сторону повышения для остального прогнозируемого периода.

ЦЕНЫ ВЫРАСТУТ В 2019 ГОДУ И СНИЗЯТСЯ В СЛЕДУЮЩЕМ ГОДУ

Национальный банк Молдовы (НБМ) пересмотрел в сторону снижения прогноз уровня инфляции на 2019 год до 4,9% против 5,4%, как указывалось в Отчете об инфляции №4, представленном в прошлом году. В ноябре 2018 года НБМ ожидал роста цен на 0,5 процентного пункта больше, чем прогнозировал ранее, соответственно, на 4,9%.

НБМ повысил прогноз по уровню инфляции на 2020 год с 4,9 до 5%. По мнению Центробанка, риски и неопределенность, связанные с перспективами инфляции, исходят от эволюции международных цен на нефть и замедления темпов роста мировой экономики. Внутренние риски относятся к урожаю 2019 года, срокам и величине корректировки тарифов на регулируемые услуги и возможному снижению цен на лекарственные средства.

Виктор УРСУ

В молдо-российском АО «Молдовагаз» будет новый председатель Наблюдательного совета

Это связано с тем, что занимавший этот пост Валерий Голубев был освобожден с должности зампреда правления «Газпрома», и российскому газовому холдингу предстоит назначить на пост председателя Наблюдательного совета «Молдовагаз» другого представителя «Газпрома».

Валерий Голубев занимал пост зампреда правления «Газпрома» с 2006 г.

Следует отметить, что в «Молдовагаз» до сих пор остается вакантной должность председателя правления. Этот пост освободился после того, как занимавший его Василий Ботнар был назначен Парламентом 3 мая 2018 г. директором Службы информации и безопасности.

Как сообщало агентство InfoMarket, кандидатуру нового председателя правления «Молдовагаз», согласно договоренности, предлагают власти Молдовы, а кандидатуру председателя наблюдательного совета «Молдовагаз» – представители «Газпрома».

Поскольку 5 из 9 членов правления «Молдовагаз» являются представителями «Газпрома», окончательное решение по кандидатуре председателя правления АО «Молдовагаз» зависит от позиции российского газового холдинга.

Крупнейшими акционерами компании «Молдовагаз» являются «Газпром» (50% акций), Правительство Молдовы (35,33%) и администрация Приднестровья (13,44%), передавшая свои акции в доверительное управление российскому газовому холдингу.

MOLDAC сохранил признание национальных аккредитаций на европейском уровне

В Кишиневе были представлены результаты оценки, проведенной командой Европейской организации по аккредитации (ЕОА) в отношении деятельности Национального центра аккредитации MOLDAC.

С 14 по 22 февраля MOLDAC прошел оценку соответствия с целью сохранения статуса стороны, подписавшей Соглашение о двустороннем признании с ЕОА. В состав экспертной группы вошли представители национальных органов по аккредитации стран Евросоюза. В результате оценки команда ЕОА не обнаружила несоответствий в процессе аккредитации MOLDAC и отметила, что MOLDAC внедрил строгую и эффективную систему управления рисками.

Таким образом, MOLDAC, исходя из первоначальных оценок, которые проводились в феврале 2017 г., продолжил развивать и совершенствовать свои внутренние системы и процедуры и, в результате, подтвердил свое признание для следующих схем аккредитации: испытания и калибровка в соответствии со стандартом ISO/IEC 17025, медицинские анализы в соответствии со стандартом ISO 15189, проверки в соответствии с ISO/IEC 17020, сертификация продукции в соответствии с ISO/IEC 17065, сертификация систем менеджмента в соответствии с ISO/IEC 17021-1.

«Сохранение признания национальных аккредитаций на европейском уровне обеспечит свободное перемещение молдавской продукции путем подтверждения протоколов испытаний и сертификатов, выданных органами по оценке соответствия Молдовы (органами по сертификации, испытательными/калибровочными лабораториями, инспекционными органами) во всех странах ЕС, подписавших это соглашение», – отметила госсекретарь Минэкономики и инфраструктуры Юлиана Драгэлин.

Европейская организация по аккредитации (ЕОА) представляет собой объединение национальных органов по аккредитации стран – членов ЕС, Европейской ассоциации свободной торговли (EFTA) и стран – кандидатов в данные организации. Кроме этого, в ЕОА входят страны, которые являются потенциальными кандидатами, а также страны Европейской политики добрососедства.

Импорт в Молдову товаров из стран ЕС в 2018 г. вырос на 19,4% – до \$2 млрд 851,7 млн

По данным Национального бюро статистики, доля стран Евросоюза в общем объеме молдавского импорта увеличилась с 49,45 до 49,47%. Наибольшие объемы импорта в Молдову из стран ЕС в 2018 г. пришлось на Румынию, Германию, Италию, Польшу и Францию.

При этом в январе – декабре 2018 г., в сравнении с аналогичным периодом 2017 г., поставки в Молдову продукции из Румынии выросли на 20,7% – до \$838,2 млн, из Германии – на 23,9%, до \$484,1 млн, из Италии – на 17,6%, до \$389,5 млн, из Польши – на 22,3%, до \$202,7 млн, из Франции – на 17,5%, до \$132,3 млн. Импорт из Венгрии составил \$110,7 млн (+11,1%), Австрии – \$103,6 млн (+29,1%), Чехии – \$86,9 млн (+27,5%), Испании – \$75,9 млн (+24,9%), Болгарии – \$64,5 млн (-12,9%), Голландии – \$60,7 млн (+27%), Великобритании – \$59,9 млн (+4,9%), Бельгии – \$45,7 млн (+18,8%), Словакии – \$33,1 млн (+36,4%), Швеции – \$25,4 млн (+28,9%), Греции – \$24,1 млн (-5,5%), Словении – \$23,2 млн (+33,4%), Португалии – \$17,8 млн (+29,3%), Дании – \$16,5 млн (+12,9%), Литвы – \$13,5 млн (+8,9%), Финляндии – \$13,4 млн (+0,3%), Латвии – \$12,9 млн (+45,7%), Ирландии – \$6,67 млн (-7,2%), Эстонии – \$5,2 млн (-1,2%), Хорватии – \$3,2 млн (рост в 1,6 раза), Люксембурга – \$984,8 тыс. (-58,4%), Кипра – \$828,9 тыс. (-20,7%), Мальты – \$102,3 тыс. (-58%).

InfoMarket